

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΙΕΡΕΙΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

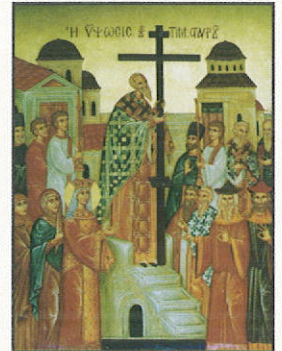
ΕΤΟΣ ΝΒ' • ΤΕΥΧΟΣ 9 • ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2003

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Υποτύπωση Υγιαίνοντων Λόγων Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου	σελ. 3-5
Ἡ ἀγιότης τοῦ ἔθνομάρτυρος Μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσοστόμου Σεβ. Μητροπολίτου Γλυφάδας κ. Παύλου	σελ. 6-7
Θ. Εὐχαριστία: Ἐρωτήσεις καὶ ἀποκρίσεις διὰ τῶν Ἱ. Κανόνων (α')	
Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Παπαθανασίου	σελ. 8-11
Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ στῆ θεία Λειτουργία	
Ἀρχιμ. Χρυσάνθου Στελλάτου	σελ. 12-13
Ἐργουρεῖν τὸν λόγον τῆς ἀληθείας Σου...	
Πρωτοπρ. Βασιλείου Θερμοῦ	σελ. 14-15
Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὸν Τίμιο Σταυρὸ Νικολάου Δρατσέλλα	σελ. 16-18
«Ἐκδόσεις Ἐπιγνώσεως»	
Ἀρχιμ. Σεραφεῖμ Καλογεροπούλου	σελ. 19-21
Ψευδοπροφητεῖες Πεντηκοστιανῶν	
Πρεσβ. Βασιλείου Ἀ. Γεωργοπούλου	σελ. 22-23
Εἰδήσεις καὶ Σχόλια	
Κωνσταντίνου Χολέβα	σελ. 24-25
Ἡ Πληροφορικὴ στῆ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας	σελ. 26
Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ	
Ἀρχιμ. Ἐπιφανίου Οἰκονόμου	σελ. 27-28
Τὰ ἐφ' ἅπαξ τῶν Κληρικῶν	σελ. 29
Ποιμαντικὴ Διακονία Ἱ. Μητροπόλεων	σελ. 30
Φωτογραφικὰ Σπυγμύτυπα	σελ. 31

ΕΞΩΦΥΛΛΟ:
Ἡ Ὑψωση τοῦ Τιμίου Σταυροῦ.
Ἔργο τοῦ ἀγιογράφου Γιάννη
Ναυπλιώτη

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

Μηνιαῖο περιοδικὸ γιὰ τοὺς ἱερεῖς

Ἰωάννου Γενναδίου 14, 115 21 ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 210 72.72.253, Fax: 210 72.72.251

Διεύθυνση Διαδικτύου τῆς Ἐκκλησίας
<http://www.ecclesia.gr>
Ἡλεκτρονικὴ διεύθυνση:
e-mail: contact@ecclesia.gr

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ
τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης
Ἑλλάδος κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ὑπὸ τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς
Υπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ
Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου
Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Σκλήφας

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ:
Κωνσταντῖνος Χολέβας

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ:
Ἀριστομένης Μαστάγγας,
Διδάκτωρ Παν/μίου Ἀθηνῶν

ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ-ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ -
ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΙ-ΕΚΤΥΠΩΣΗ-ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ
ΕΚΛΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΒΑΝΗ ΑΒΕΕ
Σόλωνος 98, 106 80 Ἀθήνα
Τηλ.: 210 3661200, Fax: 210 3617791
<http://www.livanis.gr>

Υποτύπωση Υγιαίνοντων Λόγων

Υποθήκες πρὸς Μοναχοὺς

Τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου
Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου

Ἀγαπητοί μου,

Δέν θά σᾶς γράψω γιά τήν ἱστορία τοῦ ὀρθοδόξου μοναχισμοῦ οὔτε γιά τήν μεγάλη ἀξία τοῦ πανιέρου αὐτοῦ θεσμοῦ στό χῶρο τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἄλλωστε τήν θεολογική θεμελίωση τοῦ μοναστικοῦ ιδεώδους μπορεῖτε κάλλιστα καὶ πάλιν νά διαβάσετε στά σοφά συγγράμματα τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ μάλιστα τῶν ἀσκητικῶν Πατέρων καὶ Ὁσίων ἀναχωρητῶν. Στους θεοφόρους καὶ ἀνγασθέντες ὑπὸ τοῦ Παναγίου Πνεύματος Μέγα Βασίλειο, Μακάριο τὸν Αἰγύπτιο, Γρηγόριο Νύσσης, Ἱερὸ Χρυσόστομο, Ἐφραίμ καὶ Ἰσαάκ τῆς Συριακῆς Γραμματείας, Θεόδωρο Στουδίτη, Βαρσανούφιο καὶ Δωρόθεο, ἀλλὰ καὶ στους μεγάλους ἡσυχαστὲς Πατέρες τοῦ 14ου αἰῶνα Γρηγόριο Σιναΐτη, Γρηγόριο Παλαμᾶ καὶ τῆς νεωτέρας ἐποχῆς Νικόδημο τὸν Ἀγιορείτη θά βρεῖτε τὰ ὑπέροχα θησαυρίσματα γιά τήν κατὰ Θεὸν μόνωση. Ὅλοι αὐτοὶ ἔζησαν, βίωσαν, ἔγραψαν, πρόσφεραν λόγον περὶ τῶν ἐκλεκτῶν ψυχῶν τῶν μοναχῶν καὶ περὶ τῆς ἰσαγγέλου αὐτῆς πολιτείας. Δέν θά σᾶς παραθέσω, λοιπόν, ἐδῶ ἀποσπάσματα ἀπὸ τὰ ἔργα τους, ὅχι διότι τοῦτο δέν εἶναι ἐφικτό, ἀλλὰ γιατί θεωρῶ ὅτι μελετᾶτε καὶ στοχάζεσθε καὶ διδάσκεσθε συνεχῶς ἀπὸ τὰ θεοφόρα γραπτά τους. Ἀλλοίμονον στὸν μοναχὸ πού δέν ἀνατρέχει στή «σοφία τῶν γερόντων» καὶ πού δέν μαθητεύει στήν ἀρετὴ καὶ στήν ἀγιότητα τῶν μεγάλων ἀσκητικῶν μορφῶν.

Στὸ κείμενό μου αὐτό, πού τὸ ὀνομάζω *ΥΠΟΤΥΠΩΣΗ ΥΓΙΑΙΝΟΝΤΩΝ ΛΟΓΩΝ*, ἐπιθυμῶ νά σᾶς ὑπομνήσω μερικὲς πνευματικὲς καὶ συνάμα πρακτικὲς περισσότερο ὑποθήκες καὶ συμβουλές, οὕτως ὥστε εἰλικρινῶς τὰ μοναστήρια μας νά εἶναι ἀληθινὰ μοναστήρια, «φροντιστήρια εὐσεβείας», κατοικητήρια ἀγίων ἀφιερωμέ-

νων στὸν Θεό, νά εἶναι κομμάτια τοῦ πνευματικοῦ οὐρανοῦ καὶ δοχεῖα τῆς Χάριτος. Ὑποτύπωση, λοιπόν, *ὕγιαίνοντων λόγων*, δηλαδή λόγων γιά τήν πνευματικὴ σας εὐρωστία καὶ τήν προκοπὴ σας ἐν Χριστῷ στους σημερινούς δυσχερεῖς καιροὺς μας.

• *Ἡ λατρεία εἶναι τὸ πρότιστον καὶ τὸ βασικότατον ἱερὸν καθήκον τῶν ἀδελφῶν τῆς Ἱ. Μονῆς.* Δέν μπορεῖ νά θεωρηθεῖ μοναστικὴ ἀδελφότης λειτουργοῦσα σύμφωνα μέ τοὺς μοναστικούς κανόνες καὶ τήν Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας χωρὶς τήν συνεχὴ λατρεία τοῦ Θεοῦ. Ἄλλωστε γι' αὐτὸ γίνατε μοναχοί. Γιά νά λατρεύετε καὶ δοξολογεῖτε ἀδιαλείπτως τὸν *Ἁγαπημένον Νυμφίον τῆς Ἐκκλησίας*, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Μὴ ξεχνᾶτε ποτὲ ὅτι ἔργον τῶν ἀγγέλων εἶναι ἡ ἀέναος δοξολογία τοῦ Θεοῦ. Κατὰ παρόμοιο τρόπο καὶ οἱ μοναχοί, οἱ ἐπίγειοι ἄγγελοι, κύριο μέλημά τους ἔχουν τήν λατρεία τοῦ Θεοῦ. Ὁλόκληρὴ ἡ ζωὴ τοῦ κοινοβίου πρέπει νά διαποτίζεται ἀπὸ τὸ ζωντανὸ νερὸ τῆς ἀδιάκοπης λατρείας. Γι' αὐτὸ καὶ δέν ἐπιτρέπεται ἡ παράλειψη τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν, ἡ μὴ συμμετοχὴ καὶ ἡ μὴ «κατ' ἀκρίβειαν» τήρηση τοῦ Τυπικοῦ.

• *Ἀναπόσπαστο στοιχεῖο τῆς Λατρείας εἶναι καὶ ἡ συμμετοχὴ τῶν ἀδελφῶν τῆς Ἱ. Μονῆς στῆ Θ. Λειτουργία καὶ εἰδικότερα στῆ Θ. Κοινωνία.* Ἐκεῖ στὸ Κοινὸ Ποτήριο τῆς Ζωῆς, στῆ Μυστικὴ Τράπεζα τοῦ Δείπνου τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ θά ἀδελφώνονται οἱ ψυχές. Πόθος καὶ λαχτᾶρα ὄλων σας θά εἶναι ἡ συχνὴ Θ. Κοινωνία κατὰ τήν διάκρισιν βέβαια τοῦ πνευματικοῦ πατρός. Θά κοινωνεῖτε, λοιπόν, συχνὰ «μετὰ φόβου Θεοῦ, πίστεως καὶ ἀγάπης» καὶ κατόπιν τῆς καταλλήλου προετοιμασίας καὶ αὐτὸ νά σᾶς συνέχει ὅλην τὴν ἡμέρα.

• Ένα άλλο ζήτημα είναι η ύπαρξη βιβλιοθήκης στην Ι. Μονή. Το παράδειγμα που μάς δίδουν όλα τα αρχαία μοναστικά συγκροτήματα, όχι μόνο των Βυζαντινών χρόνων αλλά και εκείνα της Τουρκοκρατίας, είναι οι θαυμασίως έμπλουτισμένες βιβλιοθήκες και συγχρόνως ή διάθεση των μοναχών για ανάγνωση και έπισταμένη μελέτη. Η Ι. Μονή σας άπαραιτήτως πρέπει να έχει την βιβλιοθήκη της και ένα ειδικευμένο πρόσωπο να έχει την όλη επίμελεία της. Πόσο χαιρείται κανείς όταν έπισκέπτεται μοναστικές αδελφότητες έτεροδόξων στην Εύρώπη και βλέπει τις άρτια οργανωμένες βιβλιοθήκες τους. Γιατί και έμεις να ύστεροϋμε στο σημείο αυτό;

• Έπειτα χρειάζεται πολλή προσοχή στην τάξη και ευπρέπεια όλων των χώρων της Ι. Μονής. Ο χώρος της Ι. Μονής σας πρέπει να είναι πολύ καθαρός. Όπου ύπάρχει ή δυνατότητα, να διατηρείται κήπος και να φυτεύονται δένδρα και θάμνοι. Πρέπει να είναι όλα όμορφα, τακτοποιημένα και τά εργαλεία των χειρωνακτικών έργων στη θέση τους. Άλλα και να επικρατεί ήσυχία, ήρεμία και γαλήνη. Δεν επιτρέπονται φωνές και κοσμικά άσματα από ραδιόφωνα και τηλεοράσεις. Έπίσης καλόν είναι να μη διανέμονται έντυπα άπροσδιορίστου προελεύσεως, τά όποια συνήθως γράφουν ακρότητες και μη όρθόδοξες θέσεις, ούτε και οι Ναοί να γίνονται άποθήκες διαφόρων ειδών.

• Η Τερά Μονή πρέπει να είναι εργαστήριον αγιότητας, έσωτερικης καλλιέργειας και μετανοίας. Σ' αυτήν ό κουρασμένος σύγχρονος άνθρωπος έχει ανάγκη να βρει την πνευματική ξεκούραση και την γαλήνη της ψυχής. Στη Μονή θα έλθει ό πονεμένος, ό άπογοητευμένος, ό ασθενης, ό διαζευγμένος, ή άγαμη μητέρα, ό ναρκομανής, ό άνεργος, ό άσωτος, ό ταλαιπωρημένος από χίλια δύο προβλήματα σύγχρονός μας συν-

άνθρωπος. Πώς θα τοϋ φερθοϋμε, πώς θα τον βοηθήσουμε, πώς θα τοϋ δείξουμε τον δρόμο της σωτηρίας; Είναι μείζον τοϋτο το θέμα. Κάθε Μονή πρέπει να διαθέτει έναν καλόν πνευματικό και να ύπάρχει ιδιαίτερος χώρος για το μυστήριο της Ι. Έξομολογήσεως.

• Ένα άλλο θέμα είναι ή ξενάγηση της Ι. Μονής. Πολλοί έπισκέπτες ζητούν να πληροφορηθοϋν για την ιστορία της Μονής, για τις άγιογραφίες, για την σημερινή κατάσταση. Και φυσικά τις περισσότερες φορές οι έρωτήσεις προχωροϋν σε θεολογικές άπορίες και σε ζητήματα πνευματικής φύσεως. Θα πρέπει, λοιπόν, ή Ι. Μονή να έχει μεριμνήσει να έχει το κατάλληλο πρόσωπο, το όποιο με συναίσθηση βαθειάς ύπευθυνότητας, με σοβαρότητα, με ευγένεια, με ύπομνη και προπαντός με κατάρτιση θύραθεν και χριστιανική να αναλάβει το διακόνημα αυτό. Δεν είναι δευτερευόν έργον, ούτε πρέπει να έπιτελείται ως άγγαρεία. Πολλές ψυχές που αναζητούν τον Θεόν μπορεί να όδηγηθοϋν εις λιμένα σωτηρίας από

Οι άγιοι Ιωάννης ό Καλυβίτης και Παϋλος ό Θηβαίος.

μία καλή και σωστή ξενάγηση.

• Παράλληλα θα ήθελα να τίξω το θέμα της καλής συμπεριφοράς προς τους προσκυνητές, τους έπισκέπτες, τους πιστούς μας αλλά και γενικότερα τους συναθρώπους μας, που καταφθάνουν στην Ι. Μονή σας. Το θέμα είναι αρκετά λεπτόν. Χρειάζεται ή κατάλληλη ύποδοχή, ή έκφραση της ευγένειας της καρδιάς μας, το ανεπιτήδευτον, το άνυπόκριτον, το σεμνόν, σοβαρόν και συνάμα ιεροπρεπές ήθος μας. Ούτε ύπερβολικές άυστηρότητες ούτε και άκριτες έπιπολαιότητες. Άκόμη ούτε συζητήσεις με στομφώδες και πολλάκις άκατανόητο λεξιλόγιο, αλλά συνομιλία με άπλότητα και χωρίς ύπερβολές λόγων. Δεν γνωρίζουμε την ψυχή τοϋ άλλου. Γιατί έρχεται στην αυλή σας, δεν το ξέρετε. Ίσως από περιέργεια, άλλοτε από βαθειά συναίσθηση της

ἀμαρτωλότητος, ἄλλοτε ἀπὸ εἰλικρινῆ διάθεση προσευχῆς, ἀλλὰ καὶ ἄλλοτε μὲ διάθεση τουριστική ἢ ἀπλῶς περιπάτου. Ὅλους πρέπει νὰ τοὺς βλέπετε ὡς «εἰκόνες Θεοῦ» καὶ μὲ διάθεση διακονίας καὶ τῆς καλῶς νοουμένης φιλοξενίας. Ποτέ δὲν θὰ ἀποβλέπετε σὲ οικονομικὲς ἀπολαβὲς οὔτε καὶ θὰ ἔρχεσθε σὲ προστριβὲς καὶ λογομαχίες. Γνωρίζω ὅτι ὑφίσταται τὸ πρόβλημα τῆς ἐνδυμασίας, ἰδίᾳ τῶν γυναικῶν, ἀλλὰ αὐτὸ πρέπει νὰ ἀντιμετωπίζεται μὲ πᾶσαν δυνατὴν διάκρισιν καὶ οὐδέποτε μὲ διαπληκτισμούς. Ὅπως, ἐπίσης, ἓνα ἄλλο πρόβλημα εἶναι ἡ εἴσοδος στὴν Ἱ. Μονὴ σας ἀλλοδαπῶν, οἱ ὅποιοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι ἐτερόδοξοι ἢ ἀλλόθρησκοι. Τί θὰ κάνετε; Πάλι χρειάζεται ἡ βασιλικὴ ὁδὸς τῆς διακρίσεως. Ἐννοεῖται ὅτι ἀπαγορεύεται ἡ μετάδοση Θ. Κοινωνίας καὶ ἡ συμπροσευχὴ. Ἀλλὰ «κατ' οἰκονομίαν» καὶ πρὸς παιδαγωγίαν στὴν Ὁρθόδοξη διδασκαλία καὶ Ἐκκλησία μπορεῖτε νὰ ἐπιτρέπετε τὴν εἴσοδό τους στὸν νάρθηκα, ὡς καὶ στὸ Ἅγιον Ὅρος τὸ ἐφαρμόζουν, κατὰ τὴν διάρκειά τῶν Ἱ. Ἀκολουθιῶν, σὲ ἄλλες δὲ ὥρες νὰ ἐξηγεῖτε τὰ τοῦ Ἱ. Ναοῦ καὶ εὐχαρίστως νὰ διεξάγετε διάλογο μαζί τους ἀπαντώντας στίς ἐρωτήσεις τους ἢ ἐρμηνεύοντας τὰ τῆς ὀρθοδόξου πνευματικότητος θέματα.

• *Ἄξιον ὑπομνήσεως εἶναι καὶ τὸ θέμα τῶν σχέσεων Ἐπισκόπου καὶ Ἱ. Μονῆς.* Γνωρίζετε ἀσφαλῶς ὅτι ἐκάστη Ἱ. Μονὴ τελεῖ ὑπὸ τὴν κανονικὴ δικαιοδοσία τοῦ κατὰ τόπον Ἐπισκόπου, ὁ ὅποιος καὶ μνημονεύεται σὲ ὅλες τὶς Ἱ. Ἀκολουθίες καὶ ἀσκεῖ τὴν ἐποπτεία πατρικῶς καὶ προστατευτικῶς ἐπὶ τῆς Ἱ. Μονῆς. Ὁ μοναχὸς ὀφείλει νὰ γνωρίζει τὴν θέση του μέσα στὸν Ἐκκλησιαστικὸ ὀργανισμὸ σύμφωνα πάντοτε μὲ ὅσα ὀρίζουν οἱ ἱεροὶ κανόνες καὶ μάλιστα οἱ 4ος, 8ος καὶ 18ος κανόνες τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ποὺ ἀναφέρονται στὸ σεβασμὸ τῶν μοναχῶν πρὸς τὸν Ἐπίσκοπο. Χωρὶς τὴν ἄδεια καὶ εὐλογία τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου δὲν ἐπιτρέπεται ὁ μοναχὸς νὰ ἐνεργεῖ πράξεις ἀπάδουσες στὸ μοναστικὸ ἰδεῶδες καὶ ἐκκλησιαστικὸ ἦθος. Δὲν μπορεῖ π.χ. νὰ συμμετέχει σὲ κοσμικὲς ἐκδηλώσεις ἢ σὲ πολιτικὲς συναθροίσεις ἢ νὰ δίδει συνεντεύξεις σὲ Μ.Μ.Ε. ἢ νὰ ξεσηκώνει τὸν λαὸ μὲ ἀνωφελῆ κηρύγματα ἢ λαϊκισμούς.

• *Ἀκόμη θὰ ἤθελα νὰ σᾶς τονίσω καὶ τὸ θέμα τῆς «γρηγορούσας συνείδησης» τοῦ μοναχοῦ γιὰ τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ τὸν λαὸ τοῦ Θεοῦ, γιὰ τὸν κόσμον ὅλο, γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα καὶ γι' αὐτὴν τὴν ἄψυχη κτίση.* Ὁ μοναχὸς βέβαια εἶναι ὁ χωρισμένος ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ τὰ τοῦ κόσμου, ὅμως περικλείει μέσα στὴν ἀγαπῶσα καρδιά του τὸν κόσμον ὅλον καὶ προσεύχεται γι' αὐτὸν μετὰ δακρύων. Δὲν εἶναι ὀρθὸς ἓνας ἀπράγμων μοναστικὸς βίος, νὰ εἶναι ἓνας μοναχὸς, θὰ τὸλεγα ἔτσι ἀπλά, «τεμπέλης» στὴν πνευματικὴ καὶ ἀσκητικὴ ζωὴ. Γι' αὐτὸ, ἐπειδὴ «ἀρχὴ καὶ τέλος ἀρετῆς ἀπάσης ἢ ἀγάπη» καὶ ἐπειδὴ «φωστήρ, ἕως ἂν ἑαυτὸν φωτίζη μόνον οὐκ ἂν εἶη φωστήρ», σᾶς καλῶ, πρῶτον, νὰ ἐμπλουτίσετε τὸ περιεχόμενον τῶν προσευχῶν σας ὑπὲρ τῶν συναθρώπων μας καὶ τῶν ποικίλων προβλημάτων ποὺ ὑπάρχουν στὸν κόσμον καὶ στὴν πατρίδα μας εἰδικότερα, καὶ δεύτερον νὰ σκεφθεῖτε τίς μεγάλες ἀνάγκες τοῦ Ἀμπελῶνος τοῦ Κυρίου ποὺ εἶναι το χωράφι αὐτὸ τοῦ Θεοῦ χωρὶς ἐργάτες στὴν Ἑλλάδα καὶ στὸ ἐξωτερικόν. Θᾶξιζε γιὰ ἓνα ὀρισμένο χρονικὸ διάστημα νὰ δοθεῖ εὐλογία καὶ ἄδεια γιὰ μία ἀποστολὴ μοναχῶν τῆς Μονῆς γιὰ εἰδικὲς ἱεραποστολικὲς περιστάσεις.

Περαίνοντας τὸ συμβουλευτικὸ μου αὐτὸ κείμενον θὰ ἤθελα νὰ ὑπενθυμίσω τίς τρεῖς μεγάλες μοναχικὲς ἀρετὲς καὶ ὑποσχέσεις σας ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ποτέ μὴ λησμονεῖτε τὴν πρώτη ἀρετὴ τῆς *παρθενίας*, τὴν ὀλοκληρωτικὴ ἀγνεία ποὺ σᾶς ἐξυψώνει στὸ Θεόν, τὴν ἀγία ἀρετὴ τῆς *ἀκτημοσύνης*, τὴν πτωχεῖα κατὰ Θεὸν καὶ τὴν *ὑπακοή* στὸ θέλημα τοῦ Παναγάρχου Θεοῦ. Ζῆστε ἔντονα τὴν ἀφιέρωσή σας καὶ μαζί μὲ τὸν ἅγιον Γρηγόριο τὸν Θεολόγο ἐπαναλάβετε τὰ λόγια του πρὸς τὸν Κύριον:

«Σοὶ ζῶ, σοὶ λαλέω, σοὶ δ' ἔζομαι, ὦ ἄναξ Χριστέ, Σοὶ δ' αἶρω ποδὸς ἵχνος, ἐπεὶ σύ με χειρὶ καλύπτεις.

Ἀλλὰ με καὶ νῦν ἄγεις, ἐσθλὸν ἐπὶ τέρμα πορείης», στὴ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν.

Μετὰ πατρικῶν εὐχῶν
ὁ Ἀθηρῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Ἡ ἀγιότης τοῦ ἔθνομάρτυρος Μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσοστόμου

Ἐπιστολή - μαρτυρία

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γλυφάδας κ. Παύλου

Πρὸς
Τὸ Ἀξιότιμον Διοικητικὸν Συμβούλιον
καὶ ἅπαντα τὰ ἀξιότιμα Μέλη
τῆς Ἐνώσεως Σμυρναίων Ἀθηνῶν,
Σκουφᾶ 71^Α καὶ Μασσαλίας
106 80 ΑΘΗΝΑΣ

Ἀγαπητοί μου ἀδελφοί,
«Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε»

Διὰ τοῦ παρόντος
γνωρίζομεν Ὑμῖν, ὅτι
ἐλάβομεν τὰ Ὑμέτερα
ἔγγραφα, ὑπ' ἀριθμ.
Πρωτ. 29/26-3-2003 καὶ
17/18-3-2003 καὶ ἐπιθυ-
μοῦμεν, ὅπως ἐνημερώ-
σωμεν Ὑμῖν τὰ κάτωθι:

Ἡ ἡμετέρα ἐλαχι-
στότης κατάγεται ἐκ
πατρὸς ἀπὸ τὴν ἡρω-
ϊκὴν ἑλληνικωτάτην
Σμύρνην καὶ ἐκ πάπ-
που ἀπὸ τὴν Καισάρει-
αν τῆς Καππαδοκίας.
Ὅτε ἤμην μαθητὴς τοῦ
Δημοτικοῦ Σχολείου ὁ
ἀοίδιμος πατὴρ μου
Σπυρίδων μοὶ ἔδωκεν
τὴν φωτογραφίαν, ἀπὸ
ἐφημερίδα, τοῦ μεγάλου ἔθνοϊερομάρτυρος
Χρυσοστόμου Σμύρνης, λέγων μοι: «παιδί μου
σοῦ δίνω τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Χρυσοστόμου,
Μητροπολίτου Σμύρνης καὶ σοῦ δίνω τὴν
εὐχὴν μου, νὰ τὴν ἔχῃς στὰ εἰκονίσματα πάν-
τοτε. Κάποτε ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος θὰ
τὸν ἀνακηρύξῃ ἐπίσημα Ἅγιον. Γιὰ μᾶς τοὺς

Μικρασιάτας εἶναι Ἅγιος καὶ Μάρτυρας ἀπὸ
τὴν ἡμέρα τοῦ Μαρτυρίου του. Ἀπὸ τὰ Ἅγια
χεράκια του ἔχω πάρει Ἀντίδωρο καὶ Πα-
σχαλινὸ αὐγὸ. Τὸ Δεσποτικὸ πού ἔμενε ἦταν
ἀπέριπτο καὶ φτωχό. Εἶχε τὰ πιὸ ἀπαραίτη-
τα. Ἐνα μικρὸ τραπέζι, γιὰ γραφεῖο, μία κα-
ρέκλα καὶ ἓνα ντιβάνι. Ἦταν σωστὸς Ποιμε-
νάρχης. Μὲ τὰ μάτια μου εἶδα στὴν πλατεῖα
τὸ μαρτύριό του, πού τὸν ἔσερναν στοὺς δρό-
μους καὶ τὸν τεμάχιζαν οἱ φονιάδες καὶ ἀδί-

Ὁ Ἅγιος Ἐθνομάρτυς Μητροπολίτης Σμύρνης
Χρυσόστομος, ὁ ὁποῖος ὑπέστη μαρτυρικὸ
θάνατο στὶς 27 Αὐγούστου 1922 (π.ή.).

στακτοὶ καὶ αἰώνιοι
ὑπουλοὶ ἐχθροὶ τῆς
Ἑλλάδος Τοῦρκοι. Πέ-
θανε γιὰ νὰ μὴν προ-
δώσῃ τὴν πίστι του, τὴν
πατρίδα του, τὸ ποίμνιό
του. Μποροῦσε νὰ φύγῃ,
γιὰ νὰ γλυτώσῃ. Προτί-
μησε νὰ εἶναι κοντὰ στὸ
ποίμνιό του καὶ νὰ θυ-
σιασθῇ γι' αὐτό».

Ὁ ἀοίδιμος πατὴρ
μου ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλά-
δα τὸ 1922, κρατῶν εἰς
τὰς χεῖρας του, ὡς μο-
ναδικὴν περιουσίαν, μό-
νον δύο εἰκόνας ἐντετυ-
λιγμένας εἰς μίαν «κου-
βέρταν». Ἐκράτει πέντε
καὶ τὰς τρεῖς «οἱ φίλοι

μας» τὰς ἔρριψαν εἰς τὴν θάλασσαν.

Ἐνηλικιώθην καὶ ἀπὸ τὸ «χαρτζιλίκι μου»
ἐκορνίζωσα τὴν φωτογραφίαν τοῦ Ἁγίου Χρυ-
σοστόμου καὶ μέχρι σήμερον εὑρίσκεται μετ'
ἐμοῦ καὶ κοσμεῖ τὸ εἰκονοστάσιον τὸ προσω-
πικόν μου καὶ μάλιστα ἀπὸ 1ης Δεκεμβρίου,
ὅτε ἐνεθρονίσθην, τὸ ταπεινὸν κελλίον μου,

εις τὴν καθ' ἡμᾶς Ἱερὰν Μονὴν Ἁγίου Νεκταρίου Τερψιθέας, ὅπου διαμένω προσωρινῶς. Ἦδη ἔχω παραγγεῖλει εἰς Ἁγιογράφον νὰ μοῦ ἐτοιμάσῃ μεγάλην εἰκόνα - ἀγιογραφίαν, ἢ ὁποῖα θὰ κοσμήσῃ τὸ Γραφεῖον τοῦ Μητροπολίτου Γλυφάδας, εἰς τὴν Βούλαν, Βασ. Παύλου 2, ὅπου προσωρινῶς στεγάζεται εἰς χῶρον τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου τοῦ Ἱ. Ν. Κοιμ. Θεοτόκου Βούλας, λόγῳ τοῦ ἀρτισυστάτου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, μέχρις ἐξευρέσεως καταλλήλου κτίσματος ἢ χώρου πρὸς στέγασιν - δημιουργίαν Ἐπισκοπείου.

Θέλομεν νὰ γνωρίζητε, ὅτι ὡς ἐλάχιστος Ἐπίσκοπος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας καὶ νεωστὶ χειροτονηθεὶς, θὰ πράξωμεν κατὰ συνείδησιν, ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τῆς Προϊσταμένης ἡμῶν Ἀρχῆς, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Προέδρου Αὐτῆς Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, τοῦ ὁποίου ἡ συμβολὴ εἰς τὴν ἀγιοκατάταξιν τοῦ Μητρ. Σμύρνης Χρυσοστόμου, εἶχεν πρωτεύοντα ρόλον, διὰ τὸ σημαντικώτατον θέμα, τὸ ὁποῖον ἀναφέρετε εἰς τὰ ἀποσταλέντα ἡμῖν Ὑμέτερα ἔγγραφα. Ἀποτελεῖ βίωμα προσωπικὸν καὶ ἀδιαμφισβήτητον γεγονὸς ἡ ἀγιότης τοῦ Μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσοστόμου. Ὁ Κύριος ἀπεφάνθη, διὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν Ἱερῶν Συνόδων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι, κατ' ἐπιθυμίαν τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος. Ἐὰν ὑπάρχουν ἐλάχιστοι «ἐλαχιστότατοι», οἱ ὁποῖοι ἀμφισβητοῦν τὴν ἀγιότητα τοῦ ἐν λόγῳ Ἱεράρχου, οὗτοι εἶναι ἀνιστόρητοι. Τί θέλουν,

νὰ προβάλλουν τὸ Δωδεκάθεον ὡς πρότυπον ἀγιότητος;

Ἁγαπητοὶ μου ἀδελφοί.

Σταθῆτε ὀρθοὶ εἰς τὰς ἐπάλξεις. Συνεχίσατε τοὺς ἀγῶνας Σας, ἀντάξιοι τῶν Μικρασιατῶν προγόνων μας.

Ὁ ἐθνοῖερομάρτυς Μητροπολίτης Σμύρνης Χρυσόστομος Καλαφάτης, ἅγιος τῆς Ἀγιωτάτης Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἡμῶν ζῆ καὶ θὰ ζῆ εἰς τοὺς αἰῶνας καὶ θὰ διακηρύττῃ τὴν ἀγωνιστικότητα, τὴν ἀνδρείαν, τὴν θυσίαν, τὴν πίστιν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν πατρίδα, τὴν ἐλευθερίαν, τὰ ἰδανικά, τὰ ὅσια καὶ τὰ ἱερά.

Συστρατευθῆτε μὲ τὰς ὑγιεῖς δυνάμεις. Ὁ Κύριος θὰ εὐλογῇ τὰς προσπάθειάς Ὑμῶν καὶ τὸ ἐν γένει ἔργον Ὑμῶν μὲ τὰς πρεσβείας τοῦ ἁγίου ἐνδόξου ἐθνοῖερομάρτυρος Χρυσοστόμου, Μητροπολίτου Σμύρνης καὶ τῶν σὺν Αὐτῷ ἐθνοῖερομαρτύρων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν τῶν ἀλησμονήτων πατρίδων.

Παρακαλοῦμεν, ἐὰν τὸ ἐπιθυμῆτε, ὅπως ἐνημερώνητε καὶ ἡμᾶς διὰ τὰς διαφόρους ἐνεργείας ὑπὲρ τοῦ ἐν λόγῳ θέματος.

Εἰς τὸ Ἱερὸν Θυσιαστήριον μνημονεύομεν Ὑμᾶς ἅπαντας.

Ἐκζητοῦντες τὰς Ὑμετέρας προσευχὰς καὶ εὐχὰς, πρὸς συνέχισιν τῆς πνευματικῆς καὶ ποιμαντικῆς ἡμῶν διακονίας, ἐν μέσῳ ποικίλων δυσκολιῶν, λόγῳ τοῦ ἀρτισυστάτου τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως, διατελοῦμεν,

Μετὰ πάσης τιμῆς καὶ πολλῶν
ἐν Κυρίῳ εὐχῶν,
Ὁ Θεὸς μεθ' ἡμῶν

Θ. Εὐχαριστία: Ἐρωτήσεις καὶ ἀποκρίσεις διὰ τῶν Ἱ. Κανόνων

α'

Τοῦ Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Παπαθανασίου
Δρ. Νομ.-Θεολογίας, Ἱεροκήρυκος Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν

Ἡ Θεία Εὐχαριστία εἶναι ἡ πεμπουσία τῆς ὀρθοδόξου λατρευτικῆς ζωῆς, ἡ ὁποία δικαίως ἀποκαλεῖται θεία, διότι πράγματι εἶναι Εὐχαριστία θεϊκὴ καὶ οὐράνιος. Δὲν εἶναι δικό μας ἐφεύρημα. Εἶναι δωρεὰ τοῦ Πανάγαθου Θεοῦ σὲ μᾶς τοὺς χοϊκοὺς ἀνθρώπους. Ὅ,τι δὲ τελεῖται κατὰ τὸ κορυφαῖο αὐτὸ μυστήριον εἶναι εἰκόνα καὶ πρόγευση τῶν ἐσχάτων τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς τελικῆς ἐνότητος τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Τὰ πάντα στὴ Θ. Εὐχαριστία εἶναι θεανθρώπινα καὶ μόνο μετέχοντας ὁ πιστὸς στὴν ἀναίμακτη αὐτὴ μυσταγωγία μπορεῖ νὰ μείνει ἀληθινὰ πιστὸς, μέλος τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Γι' αὐτὸ κατὰ τὴν τέλεση τῆς Θ. Λειτουργίας δὲν χωρεῖ καμία ἀταξία, τίποτα τὸ ἀντικανονικὸ καὶ ἀντιπαραδοσιακὸ. Ὁ Θεὸς μας εἶναι Θεὸς τάξεως καὶ ὄχι ἀκαταστασίας. Ἐὰν διαφορὲς ἀταξίες καὶ παρεκτροπές δὲν ἀρέσουν σὲ μᾶς, πολὺ περισσότερο δὲν ἀρέσουν στὸν Θεὸ καὶ τὸν θλίβουν.

Ὡστόσο, γεννῶνται μερικὲς φορές διάφορα ἐρωτήματα, τὰ ὁποία σχετίζονται μὲ τὴ λατρευτικὴ ζωή. Ἡ Ἐκκλησία στὰ ποικίλα αὐτὰ ἐρωτήματα δὲν μένει βέβαια ἀπαθής. Ἀπαντᾷ στηριζόμενη στὴ ζῶσα θεολογία της, στὴν Ἱερὰ Παράδοση καὶ στοὺς ἱεροὺς Κανόνες της. Μερικὰ ἀπ' αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα παρουσιάζουμε στὶς παρακάτω γραμμές, δίνοντας συγχρόνως καὶ τὶς δέουσες ἀποκρίσεις.

1. Μπορεῖ ὁ ἱερωγὸς ἱερεὺς νὰ χρησιμοποιήσῃ λευκὸ οἶνο γιὰ τὴ Θ. Εὐχαριστία;

Κατ' ἀρχὴν κατὰ τὸν κανόνα 37 τῆς Καρθαγένης «ἐν τοῖς ἀγίοις μηδὲν πλέον τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου προσενεχθείη, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ Κύριος παρέδωκε, τούτέστιν, ἄρτου καὶ οἴνου ὕδατι μεμιγμένον». Καὶ ὁ 3ος Ἀποστολικὸς κανόνας ὁμιλεῖ σαφῶς γιὰ οἶνον καὶ ὄχι κάποιον εἶδος οἴνου. Κατὰ τὴν ἀποψή μας ὁ οἶνος πρέπει νὰ εἶναι ἐρυ-

θρὸς γλυκὸς ἀπὸ ἀμπέλια, δηλωτικὸς τοῦ αἵματος. Σήμερα μάλιστα πού εἶναι ἄφθονος ὁ ἐρυθρὸς οἶνος, δὲν δικαιολογεῖται ἡ χρῆση λευκοῦ οἴνου γιὰ τὴ Θ. Εὐχαριστία. Ἐννοεῖται ὅτι ὁ ἱερεὺς ὀφείλει νὰ ἐλέγχει ἀφ' ἐσπέρας τὸν οἶνον τὸν ὁποῖον θὰ χρησιμοποιήσει κατὰ τὴν Προσκομιδὴν, ὥστε νὰ εἶναι καθαρὸς καὶ πραγματικὸς οἶνος.

2. Μποροῦμε νὰ χρησιμοποιήσουμε τὸ «ζέον» ἐκτὸς τῆς Θ. Εὐχαριστίας;

Ἡ ἀπάντηση εἶναι ὄχι. Τὸ «ζέον», ἤτοι τὸ θερμὸν ὕδωρ τὸ ὁποῖο ρίχνει ὁ ἱερωγῶν ἱερεὺς ἐντὸς τοῦ Ἁγίου Ποτηρίου μετὰ τὸν μελισμὸν τοῦ Ἁγίου Ἄρτου, μόνον κατ' αὐτὴν τὴν περίστασιν ἔχει θέση. Κάθε ἄλλη χρῆση τοῦ «ζέοντος» ἐκτὸς τῆς Θ. Εὐχαριστίας εἶναι παντελῶς ἀνεπίτρεπτος.

Στὸ «ζέον» μάλιστα ἀναφέρεται ὁ 13ος κανὼν τοῦ ἁγίου Νικηφόρου τοῦ Ὁμολογητοῦ, ὁ ὁποῖος ὀρίζει τὰ ἑξῆς: «Οὐ χρή ἄνευ θερμοῦ λειτουργήσαι πρεσβύτερον, εἰ μὴ κατὰ πολλὴν περίστασιν καὶ εἰ οὐδαμῶς εὐρίσκεται θερμόν». Δηλοῦται ὅτι τὸ ζέον ὕδωρ χρησιμοποιεῖται κατὰ τὴν Θ. Εὐχαριστίαν καί, ὡς ἐρμηνεύουν οἱ θεοφόροι Πατέρες, συμβολίζει «τὴν κάθοδον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐπὶ τὴν Ἐκκλησίαν». Ὁ ἅγιος Νικόλαος ὁ Καβάσιλας γράφει: «Τὸ μὲν γὰρ ὕδωρ, τοῦτο αὐτὸ τε ὕδωρ ὃν καὶ πυρὸς μετέχον, τὸ Πνεῦμα σημαίνει τὸ ἅγιον, ὃ καὶ ὕδωρ λέγεται καὶ ὡς πῦρ ἐφάνη τότε τοῖς τοῦ Χριστοῦ μαθηταῖς ἐμπροσθέν. Ὁ δὲ καιρὸς οὗτος τὸν καιρὸν ἐκείνον σημαίνει. Τότε μὲν γὰρ κατήλθε μετὰ τὸ πληρωθῆναι τὰ κατὰ Χριστὸν ἅπαντα, νῦν δὲ τελειωθέντων τῶν δώρων τὸ ὕδωρ ἐπεισάγεται τοῦτο» (Εἰς τὴν Θ. Λειτουργίαν, κεφ. ΛΗ', 4).

3. Ὑπάρχει νηστεία πρὸ τῆς Θ. Κοινωνίας;

Δὲν χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι «πᾶν καλὸν καὶ ἀγαθὸν διὰ τῆς νηστείας κατορθοῦται καὶ τελειοῦται»

(Γρηγ. Παλαμά, Όμιλία Θ, P.G. 151, 105 B). Και ακόμη νηστεία δέν όρίζεται μόνον ή «άποχή βρωμάτων» αλλά και ή «άλλοτρίωσις τών κακών», ώς λέγει ό Μέγας Βασιλείος.

Πρωτίστως οί ιεροί Κανόνες τής Έκκλησίας όρίζουν περί του θεσμού τής νηστείας σέ άναφορά μέ τό άγιον Πάθος του Κυρίου. Ό 69ος Άποστολικός κανών είναι ή βάση. Διακελεύει τά έξής: «Εί τις επίσκοπος ή πρεσβύτερος ή διάκονος ή ύποδιάκονος ή άναγνώστης ή ψάλτης τήν άγιαν Τεσσαρακοστήν του Πάσχα ού νηστεύει ή τετράδα ή παρασκευή, καθαιρείσθω εκτός ει μη δι' ασθένειαν σωματικήν έμποδίζονται· ει δέ λαϊκός ειη άφορίζέσθω». Φυσικά εκτός από τις αρχαιότατες αυτές ήμέρες νηστειών Μεγ. Τεσσαρακοστής και Τετάρτης και Παρασκευής, ύπάρχουν και οί άλλες γνωστές ήμέρες νηστείας, Χριστουγέννων, Δεκαπενταγούστου, άγιών Άποστόλων, παραμονής Θεοφανείων, Υψώσεως Τιμίμου Σταυρού, Άποτομής τής κεφαλής του Ίωάννου του Προδρόμου του Βαπτιστού και άλλες.

Ειδικώτερα για τό θέμα τής νηστείας πρό τής Θ. Κοινωνίας οί ιεροί κανόνες δέν προβλέπουν κάποια ειδική νηστεία. Έννοείται βέβαια ότι ό πιστός ό όποιος προσέρχεται στη Θ. Κοινωνία τηρεί τις καθιερωμένες από τήν Έκκλησία νηστείες αλλά και τυχόν νηστεία που έχει επιβάλει ό πνευματικός πατέρας ώς επιτίμιο. Υπάρχει ακόμη και ό 29ος κανών τής Πενθέκτης Οικουμενικής Συνόδου, ό όποιος όρίζει ότι οί πιστοί, κληρικοί και λαϊκοί, όφείλουν νά προσέρχονται στη Θεία Εύχαριστία νηστικοί.

Ειδικώτερα για τό θέμα τής νηστείας πρό τής Θ. Κοινωνίας οί ιεροί κανόνες δέν προβλέπουν κάποια ειδική νηστεία.

Έννοείται βέβαια ότι ό πιστός ό όποιος προσέρχεται στη Θ. Κοινωνία τηρεί τις καθιερωμένες από τήν Έκκλησία νηστείες αλλά και τυχόν νηστεία που έχει επιβάλει ό πνευματικός πατέρας ώς επιτίμιο. Υπάρχει ακόμη και ό 29ος κανών τής Πενθέκτης Οικουμενικής Συνόδου, ό όποιος όρίζει ότι οί πιστοί, κληρικοί και λαϊκοί, όφείλουν νά προσέρχονται στη Θεία Εύχαριστία νηστικοί.

4. Κάθε πότε πρέπει νά κοινωνεί ό πιστός;

Η Θεία Λειτουργία τελείται για νά κοινωνήσουν οί πιστοί, όταν βέβαια ύπάρχουν οί προϋποθέσεις και έχει προηγηθεί ή κατάλληλη πνευματική προετοιμασία. Άποτελεί άταξία ή τέλεση του μυστηρίου τής Θ. Εύχαριστίας χωρίς τή συμμετοχή τών πι-

στών στην άγια Μετάληψη του Σώματος και του Αϊματος του Χριστού. Ό ίδιος ό Κύριος, ό Μέγας Άρχιερεύς, ό προσενηγκών εαυτόν εις θυσίαν συνέστησε: «Ό τρώγων μου τήν σάρκα και πίνων μου τό αίμα έχει ζωήν αιώνιον». Δέν ειπε «ό φαγών και ό πίνων», αλλά σέ ενεστώτα χρόνο «ό τρώγων και πίνων». Οί μαρτυρίες άλλωστε τών πρώτων χριστιανικών αιώνων, τών Άποστολικών και τών άλλων Πατέρων τής Έκκλησίας ύπέρ τής συχνής μάλιστα Θείας Κοινωνίας είναι πολλές και πολύ χαρακτηριστικές. Έφόσον δέν ύφίσταται κάποιο κώλυμα, ό πιστός πρέπει νά κοινωνεί ώς ό πνευματικός του πατέρας έχει κανονίσει.

Είναι άξιο ιδιαίτερης προσοχής ότι και οί ιεροί

Κανόνες τής Έκκλησίας όμιλούν για τή συχνή Θεία Κοινωνία. Ό 9ος Άποστολικός κανών όρίζει τά έξής: «Πάντας τους εισιόντας πιστούς, και τών γραφών άκούοντας, μη παραμένοντας δέ τή προσευχή και τή άγια μεταλήψει, ώς άταξίαν έμποιούντας τή έκκλησία άφορίζεσθαι χρή». Δηλαδή, όλοι οί πιστοί που προσέρχονται στην Έκκλησία όταν τελείται ή Θεία Λειτουργία και

άκοινε τις Γραφές, αλλά δέν παραμένουν στην ώρα τής προσευχής και τής άγιας Μεταλήψεως, επειδή προκαλούν άταξία στην Έκκλησία, πρέπει να άφορίζονται.

Συναφής είναι και ό 2ος κανών τής Συνόδου τής Άντιοχείας, ό όποιος λέγει τά έξής: «Πάντας τους εισιόντας εις τήν έκκλησίαν και τών ιερών Γραφών άκούοντας, μη κοινωνούντας δέ εύχης άμα τω λαώ, ή άποστρεφομένους τήν άγιαν μετάληψιν τής εύχαριστίας κατά τινά άταξίαν, τούτους άποβλήτους γίνεσθαι τής έκκλησίας, έως αν έξομολογησάμενοι και δείξαντες καρπούς μετανοίας και παρακαλέσαντες, τυχείν δινηθώσι συγγνώμης...». Έξηγει μάλιστα ό Ζωναράς τήν έννοια τής άποστροφής, που αναφέρει ό κανών, λέγοντας ότι οί Πατέρες τής Συνόδου αυτής «άποστροφήν... ού τό μισείν τήν Θεϊαν

μετάληψιν ὠνόμασαν, καὶ διὰ τοῦτο μὴ ἀνέχεσθαι τῆς κοινωνίας, ἀλλὰ τὸ ἀποφεύγειν αὐτήν, δι' εὐλάβειαν τάχα, καὶ οἶον διὰ ταπεινοφροσύνης». Διαφορετικά, ἐὰν εἶχαμε περίπτωση μίσους ἢ βδελυγμίας, τότε θὰ εἶχαμε τὴν καταδίκη τους μὲ τὸν μέγα ἀφορισμό.

5. Πῶς κοινωνοῦν οἱ κληρικοί;

Ὁ ἱερεὺς πρὸ τῆς Θ. Κοινωνίας ἐνώπιον τῆς Ἁγίας Τραπέζης μὲ συντριβὴν καρδίας, ταπείνωσιν, εὐλάβειαν καὶ φόβον Θεοῦ, συλλογιζόμενος τὴν ἀνάιμακτον θυσίαν τοῦ Χριστοῦ, ἀναγιγνώσκει ἢ ἀκούει τίς εὐχὴς πρὸ τῆς Θ. Μεταλήψεως. Ἀκολουθῶς, ἀφοῦ ζητήσει συγχώρησιν παρὰ τῶν ἄλλων ἱερέων, τοῦ διακόνου καὶ τοῦ λαοῦ, λέγει τὰ λόγια: «Ἴδου προσέρχομαι Χριστῷ τῷ ἀθανάτῳ βασιλεῖ καὶ Θεῷ ἡμῶν. Μεταδίδοταί μοι...». Ἐπειτα λαμβάνει μικρὰν μερίδα ἐκ τοῦ Ἁγίου Ἄρτου ἀπὸ τὸ τμήμα ἐκεῖνο ποῦ φέρει τὸν χαρακτήρα ΧΣ καὶ μεταλαμβάνει. Ἀκολουθῶς, ἀφοῦ λάβει τὸ Ἅγιον Ποτήριον μαζί μὲ τὸ μάκτρον καὶ εἰπεῖ: «Ἐπι μεταδίδοταί μοι...», μεταλαμβάνει Αἷμα Χριστοῦ, ἀποσπογγίζει μὲ τὸ μάκτρον τὰ ἴδια χεῖλη του καὶ τὸ Ἅγ. Ποτήριον καὶ ἀφοῦ τὸ ἀσπασθεῖ τὸ ἐναποθέτει μετ' εὐλαβείας στὴν Ἁγία Τράπεζα λέγων, «τοῦτο ἦψατο τῶν χειλέων μου καὶ ἀφελεῖ τὰς ἀνομίας μου καὶ τὰς ἀμαρτίας μου περικαθαριεῖ». Μετὰ τὸν ἱερέα μεταλαμβάνει ὁ διάκονος, τὸν ὁποῖον κοινωνεῖ ὁ ἱερεὺς. Ὁ Ἀρχιερεὺς μεταλαμβάνει μόνος του καὶ πρῶτος. Οἱ ἱερεῖς μεταλαμβάνουν ὁ καθένας κατὰ τὴν τάξιν καὶ τὸν βαθμὸν τους. Ἐὰν τελεῖται Ἀρχιερατικὴ Θ. Λειτουργία, ὅλοι οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ διάκονος κοινωνοῦν ἀπὸ τὸν Ἀρχιερέα.

Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς κληρικούς οἱ ὁποῖοι δὲν λειτούργησαν καὶ ἐπιθυμοῦν νὰ κοινωνήσουν, τότε περὶπου μετὰ τὸ «Πάτερ ἡμῶν» φοροῦν τὰ διακριτικὰ τοῦ βαθμοῦ τους, συμμετέχουν στὶς προπαρασκευαστικές εὐχὴς τοῦ λειτουργοῦ ἱερέως καὶ κοινωνοῦν κατὰ τάξιν μετὰ τὸν λειτουργοῦντα ἱερέα, οἰοιδήποτε ὀφθίικιο κι ἂν φέρουν μόνον τους, πλὴν τοῦ διακόνου στὸν ὁποῖο μεταδίδει τὴ Θ. Κοινωνία ὁ λειτουργὸς ἱερεὺς. Ὁ διάκονος ποτέ δὲν μεταδίδει στὸν ἱερέα Θ. Κοινωνία. Ὁ 18ος κανὼν τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου εἶναι σαφής: «Ἐμμενέτωσαν οἱ διάκονοι τοῖς ἰδίοις μέτροις, εἰδότες ὅτι τοῦ μὲν ἐπισκόπου ὑπηρετῶνται εἰσὶ, τῶν δὲ πρεσβυτέρων ἐλάτ-

τους. Λαμβανέτωσαν δὲ κατὰ τὴν τάξιν τὴν Εὐχαριστίαν μετὰ τοὺς πρεσβυτέρους ἢ τοῦ ἐπισκόπου μεταδιδόντος αὐτοῖς ἢ τοῦ πρεσβυτέρου».

6. Ποῖοι μποροῦν νὰ κοινωνοῦν στὸ Ἱ. Βῆμα;

Μόνον οἱ κληρικοί. Ὁ 69ος κανὼν τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου λέγει: «Μὴ ἐξέστω τινὶ τῶν ἀπάντων ἐν λαϊκοῖς τελοῦντι, ἔνδον ἱεροῦ εἰσιέναι θυσιαστηρίου, μηδαμῶς ἐπὶ τοῦτο τῆς Βασιλικῆς εἰργομένης ἐξουσίας καὶ αὐθεντίας, ἡνίκα ἂν βουληθεῖη προσάξει δῶρα τῷ πλάσαντι, κατὰ τινα ἀρχαιοτάτην παράδοσιν». Ἐφόσον ὁ παραπάνω κανὼν δὲν ἐπιτρέπει τὴν εἴσοδο τῶν λαϊκῶν στὸ Ἱ. Βῆμα, πολλῶ μᾶλλον δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ μεταλαμβάνουν τῶν ἀχράντων Μυστηρίων στὸν χῶρο, ὅπου μόνον οἱ κληρικοί μετὰ φόβου Θεοῦ ἐπιτρέπεται νὰ εὐρίσκονται πρὸς διακονίαν καὶ τέλεσιν τῶν Μυστηρίων. Ὁ Συμεὼν Θεσσαλονίκης σημειώνει ὅτι ὁ βασιλεὺς μόνον κοινωνεῖ ἐντὸς τοῦ Ἱ. Βήματος «εἰς τὸν καιρὸν τῆς χρίσεως καὶ ἀναγορεύσεως ἀλλὰ καὶ τότε μετὰ τοὺς διακόνους» (Τὰ Ἄπαντα, ἐκδ. Γ. Ρηγοπούλου, σελ. 151).

7. Ὑπάρχει κίνδυνος μεταδόσεως ἀσθενειῶν ἀπὸ τὴν λαβίδα τῆς Θ. Κοινωνίας;

Κανένας ἀπολύτως κίνδυνος δὲν ὑπάρχει. Ἡ ἐρώτηση ἀγγίζει τὰ ὅρια τῆς βλασφημίας. Τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ ποῦ κοινωνοῦμε εἶναι Αὐτὸς ὁ Ἴδιος ὁ Χριστός, ὁ Κύριος καὶ Θεός μας, καὶ ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ ζωὴ, ἡ ὑγεία, καὶ ὄχι ἡ ἀσθένεια, ἡ πτώση καὶ ὁ θάνατος. Ὁ Χριστὸς οὔτε μολύνεται οὔτε μολύνει. Μόνον ἀγιάζει καὶ χαριτώνει, γιατί εἶναι ἡ Αὐτοζωὴ καὶ ἡ Ἀνάστασις. Ἡ Θ. Κοινωνία εἶναι κατὰ τοὺς ἀγίους Πατέρας «φάρμακον ἀθανασίας» καὶ Πηγὴ Ζωῆς. Ἄλλωστε, ποτέ κανεὶς ἀνὰ τοὺς αἰῶνες δὲν ἔπαθε τὸ παραμικρὸ ἀπὸ τὴ Θ. μετάληψιν μὲ τὴν ἴδια λαβίδα, οὔτε λαϊκὸς οὔτε κληρικός. Πλεῖστες εἶναι μάλιστα οἱ μαρτυρίες τῶν κληρικῶν τῶν διακονούντων στὰ νοσηλευτικὰ ἰδρύματα, οἱ ὁποῖοι οὐδέποτε ἔπαθαν τίποτα ἀπὸ μεταδοτικὴ νόσο, τὴ στιγμή ποῦ «καταλύουν» ὡς εἶναι γνωστὸν ὅτι ἔχει ἀπομείνει στὸ Ἅγιον Ποτήριον μετὰ τὴν μετάληψιν τῶν ἀσθενῶν καὶ δὴ φυματικῶν, λεπρῶν παλαιότερα κ.ἄ., γλεῖφοντας στὴν κυριολεξία τὴν ἁγία λαβίδα καὶ καθαρίζοντας πλήρως τὸ ἅγιον Ποτήριον.

8. Μπορεί να κοινωνήσει μία γυναίκα ή όποια βρίσκεται σε «ἀδιαθεσία»;

Κατ' ἀρχὴν τὸ θέμα αὐτὸ εἶναι καθαρὰ πνευματικό, πὺν δὲν ἔχει καμία σχέση με ἐνδοκοσμικὲς σκέψεις, φεμινιστικοῦ εἴδους ἀντιλήψεις καὶ λογικοκρατικὲς ἀπόψεις. Τὸ θέμα τῆς γυναικείας ἀδιαθεσίας ἢ ὅπως διαφορετικὰ ὀνομάζεται τὸ ἀκάθαρτον αὐτῆς λόγω ρύσεως αἵματος ἢ τῆς ἐχούσης περίοδο, ἢ τῆς γυναικὸς τῆς εὐρισκομένης ἐν ἀφένδρω, χρειάζεται ἀφ' ἐνὸς μὲν θεολογικὸ λόγῳ, ἀφ' ἑτέρου δὲ θεολογικὴ σιωπῆ.

Ὁφείλουμε νὰ διατυπώσουμε τὴ θέση τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται ἡ προσέλευση στὴ Θεία Κοινωνία τῶν γυναικῶν ἐκείνων πὺν βρίσκονται σὲ «περίοδο». Ἀναφέρουμε τὸν 2ο κανόνα τοῦ ἁγίου Διονυσίου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, ὁ ὁποῖος ὀρίζει τὰ ἑξῆς: «Περὶ δὲ τῶν ἐν ἀφένδρω γυναικῶν, εἰ προσῆκεν αὐτὰς οὕτω διακειμένας, εἰς τὸν οἶκον εἰσιέναι τοῦ Θεοῦ, περιττὸν καὶ τὸ πυνθάνεσθαι νομίζω· οὐδὲ γὰρ αὐτὰς οἶμαι πιστὰς οὕσας καὶ εὐλαβεῖς, τολμήσειν οὕτω διακειμένας ἢ τῇ τραπέζῃ τῇ ἁγίᾳ προσελθεῖν, ἢ τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ προσάψασθαι... εἰς τὰ ἅγια καὶ τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, ὁ μὴ πάντῃ καθαρὸς καὶ ψυχῇ καὶ σώματι, προσιέναι κωλυθήσεται».

Ἐπίσης, ἀναφέρουμε καὶ τὸν 7ο κανόνα τοῦ ἁγίου Τιμοθέου Ἀλεξανδρείας, ὁ ὁποῖος λέγει νὰ μὴν προσέρχεται ἡ ἀκάθαρτος γυναίκα, ἔνεκα τῆς ρύσεως αἵματος, στὴ Θεία Μετάληψη κατ' ἐκείνες τὶς ἡμέρες. Ἐπίσης, ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Νηστευτῆς στὸν 17ο κανόνα του γράφει ὅτι «τὰς ἐν ἀφένδρω γυναῖκας μηδεὶν τῶν ἁγίων ἀπτεσθαι». Τὸ ἴδιο λέγει καὶ ὁ Πέτρος ὁ Χαρτοφύλαξ καὶ διάκονος τῆς τοῦ Θεοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας στὴν 18ῃ ἀπόκρισή του, ὅτι δηλ. ἐὰν συμβοῦν τὰ συνήθη στὴ γυναίκα, τότε αὐτὴ ὀφείλει νὰ περιμένει τὴν κάθαρση καὶ δὲν πρέπει νὰ προσέρχεται στὴ Θεία μετάληψη τῶν ἀχράντων Μυστηρίων. Τέλος, ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης λέγει ὅτι πρέπει νὰ δεχθοῦμε τοὺς παραπάνω κανόνες, νὰ ὑπακούσουμε σ' αὐτοὺς καὶ νὰ μὴ φερόμεθα «ὡς κριταὶ καὶ ἐξετασταὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Πνεύματος προστεταγμένων, ἵνα μὴ ὑποπέσωμεν εἰς τὰ φρικωδέστατα ἐπιτίμια τῶν παραβαινόντων τοὺς κανόνας».

Ἐπειδὴ ἴσως προβληθεῖ ἡ ἀντίρρηση ὅτι αὐτὰ πὺν συμβαίνουν στὴ γυναίκα ἀνήκουν στὴ φυσικὴ

λειτουργία τοῦ γυναικείου ὀργανισμοῦ, ὁ ἱ. Χρυσόστομος γράφει ἐν προκειμένῳ: «Ἀθηθινά, αὐτὰ δὲν ἦσαν ἁμαρτία, οὐτε συνιστοῦσαν ἀκαθαρσίαν. Ἐπειδὴ ὅμως εἴμεθα ἑλλίπεις στὴν πνευματικὴ μας ἀνάπτυξη, ὁ Θεός, μετὰ τῆς Θεῆς του Πρόνοια, κἀνοντάς μας πὺν προσεκτικούς, μετὰ τὶς διατάξεις αὐτὲς μᾶς καθιστοῦσε πὺν προσεκτικούς στὴ θεωρία καὶ τὴν τήρηση πραγμάτων πὺν σημαντικῶν». Ὅπως γράφει, πολὺ ὀρθά, ὁ ἀείμνηστος γέροντας καὶ ἀξιόλογος ἐρμηνευτῆς τῆς Π. Διαθήκης π. Ἰωὴλ Γιαννακόπουλος, «ἐπειδὴ διὰ τῆς γεννήσεως τὸ προπατορικὸν μεταδίδεται ἁμάρτημα, τὸ γονορρυὲς ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ὡς ὑπενθυμίζον τὴν ἐκ τοῦ ἁμαρτήματος τούτου Ἀδαμαίαν καὶ ἡμῶν ἐνοχὴν εἶναι ἀκάθαρτον, ἵνα κρατύνηται (γιὰ νὰ μὲνει ζωηρὰ) ἡ συνείδησις τῆς ἐνοχῆς καὶ ἡ ἀνάγκη τοῦ Ἀυτρωτοῦ».

Μετὰ τὴν ἀπαγόρευση αὐτῆς τῆς Θ. Μετάληψως ὁ βαθύτερος σκοπὸς δὲν εἶναι ἡ καταδίκη τῆς γυναικας, ὅταν βρίσκεται σ' αὐτὴ τὴν ἀδιαθεσία, ἀλλὰ ἡ ἔμπνευση καὶ ἡ προοπτικὴ τοῦ σεβασμοῦ ἔναντι τοῦ ἰδίου σώματος, ἡ ὑπόμνηση τοῦ χοϊκοῦ στοιχείου τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ τόνωση τῆς ἠθικῆς καθαρότητος. Εἶναι, τελικά, παιδαγωγία πνευματικὴ.

9. Σὲ Θ. Λειτουργία σχολείου μποροῦν νὰ μεταλάβουν καὶ παιδιὰ-μαθητὲς ἑτερόδοξοι, ἀλλόθρησκοι ἢ ἄθρησκοι;

Σὲ καμία περίπτωση. Ἀσφαλῶς ἡ ἐρώτηση ἔχει σχέση μετὰ τὶς Θ. Λειτουργίες πὺν τελοῦνται κατὰ τὶς ἐορτὲς τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ Πάσχα, ὅπου σχεδὸν ὅλα τὰ παιδιὰ κοινωνοῦν, ὅταν τὰ σχολεῖα ἐκκλησιαζοῦνται. Ἐπειδὴ ἐξ ἀγνοίας εἶναι δυνατὸν νὰ προσέλθουν καὶ παιδιὰ ἀπὸ οἰκογένειες οἰκονομικῶν μεταναστῶν πὺν δὲν εἶναι χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι, χρειάζεται ἐπισταμένη προσοχὴ καὶ μέριμνα τοῦ ἱερέως ὡς πρὸς τὸ θέμα τοῦτο. Ὁφείλει πρὸ τῆς Θεῆς Μετάληψως νὰ τὸ ἐπισημάνει αὐτὸ μετὰ τὴν ἀπαιτουμένη ποιμαντικὴ διάκριση. Ἡ Θ. Κοινωνία μεταδίδεται μόνον στοὺς βεβαπτισμένους ὀρθοδόξους χριστιανούς, μέλη τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ «Διδαχὴ τῶν Ἀποστόλων» ἐπιτάσσει: «Μηδεὶς φαγέτω μηδὲ πιέτω ἀπὸ τῆς Εὐχαριστίας ὑμῶν, ἀλλ' οἱ βαπτισθέντες εἰς ὄνομα Κυρίου» (ΒΕΠ, τ. 2, 212).

Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ στὴ θεία Λειτουργία

Τοῦ Ἀρχιμ. Χρυσάνθου Στελλάτου
Γεροκήρυκος Ἱ. Μητρ. Πατρῶν

Σύμφωνα μὲ τὴν ἀρχαία λειτουργικὴ παράδοση καὶ τὶς σύγχρονες μελέτες, ἡ θεία Λειτουργία διαμορφώθηκε σὲ δύο μέρη – στὸ Μυστήριο τοῦ Λόγου (ποῦ ἀργότερα ὀνομάστηκε «Ἀκολουθία τῶν Κατηχουμένων») καὶ στὸ Μυστήριο ἁγιασμοῦ τῶν Τιμίων Δώρων («Ἀκολουθία τῶν πιστῶν»). Αὐτὰ τὰ δύο «μέρη» δὲν λειτουργοῦσαν αὐτόνομα καὶ ἀνεξάρτητα τὸ ἓνα ἀπὸ τὸ ἄλλο, ἀλλὰ κατὰ τρόπο ἑνιαῖο καὶ ἀδιάσπαστο. Ὁ ἐσωτερικὸς σύνδεσμος Λόγου καὶ Μυστηρίου δὲν ἦταν τυχαῖος. Τὸ Μυστήριο τοῦ Λόγου ἀποκαλύπτεται καὶ ὁλοκληρώνεται στὸν καθαγιασμὸ καὶ στὴν μετάδοση τῶν Ἁγίων Δώρων. Καὶ τὸ Μυστήριο τοῦ Ἁγιασμοῦ τῶν Τιμίων Δώρων ἀποτελεῖ τὴ μαρτυρία καὶ τὴν ἀπόδειξη ὅσων ἐξαγγέλλονται μὲ τὸ Λόγο καὶ ἀποτελοῦν ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας.

Στὸ μυστήριο τοῦ Λόγου (κατὰ τοὺς σύγχρονους Λειτουργιολόγους) γινόταν ἡ σύναξη τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ στὸ Ναό, ἡ εἴσοδος τοῦ Ἐπισκόπου ἢ τοῦ Προεστῶτος τῆς Εὐχαριστίας, ἡ προετοιμασία τῶν Τιμίων Δώρων, καὶ στὴ συνέχεια τὸ κήρυγμα, ὡς διδαχὴ τῶν πιστῶν. Καὶ ὅλα αὐτὰ στὸ κέντρο τοῦ Ναοῦ, στὸ Ἱερό Βῆμα, καὶ ἐνώπιον τοῦ λαοῦ. Ὁ Ἐπίσκοπος δηλ. ἢ ὁ Πρεσβύτερος, ὡς Προεστῶς τῆς Εὐχαριστίας, διάβαζαν περικοπὲς ἀπὸ τὴν Παλαιὰ καὶ τὴν Καινὴ Διαθήκη, ἐξηγοῦσαν τὸ βαθύτερο νόημα αὐτῶν τῶν περικοπῶν, καὶ στὴ συνέχεια ἔφερναν τὸ Εὐαγγέλιο καὶ τὸ τοποθετοῦσαν στὴν Ἁγ. Τράπεζα. Ὅμως μὲ τὸ χρόνο, ἡ σύναξη τοῦ λαοῦ καὶ ἡ εἴσοδος τοῦ Ἐπισκόπου

καταργήθηκαν σταδιακά, καὶ ἔμεινε μόνο ἡ μικρὰ εἴσοδος τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἡ μεγάλη εἴσοδος τῶν Τιμίων Δώρων. Παράλληλα ἔπαψε τὸ Ἱερό Βῆμα νὰ εἶναι κέντρο σύναξης τοῦ λαοῦ, ἐνῶ ἀναδείχθηκε ἡ Ἁγία Τράπεζα σὲ κέντρο τῆς θείας Εὐχαριστίας. Ὅμως, παρὰ τὶς ἀλλαγές αὐτές, ποῦ εἶχαν, ὅπωςδήποτε, ἀρνητικὲς ἐπιπτώσεις στὴν ὅλη συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ, τὸ Μυστήριο τοῦ Λόγου λειτουργεῖ κατὰ τὴ θεία Λειτουργία. Βέβαια χάθηκε ἡ ἀνάγνωση περικοπῶν ἀπὸ τὴν Π.Δ., ὅπως ὄριζε ἡ ἀρχαία Παράδοση καὶ φαίνεται ἀπὸ τὴν μαρτυρία τοῦ Ἰουστίνου. Αὐτὸ ἦταν ἀτύχημα, γιατί τώρα οἱ πιστοὶ δυσκολεύονται νὰ κατανοήσουν ὅτι

ἡ θεία Ἀποκάλυψη εἶναι μία καὶ ἑνιαία (Παλαιὰ καὶ Καινὴ Διαθήκη), καὶ ὅτι ὁ Χριστὸς ἀποτελεῖ ἐκπλήρωση ὅλων τῶν θείων ὑποσχέσεων τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Παλαιὸ Ἰσραήλ. Ἀλλά, παρὸλα αὐτά, ἔχουμε καὶ σήμερα τὴν ἀνάγνωση τῶν Ἀποστολικῶν καὶ Εὐαγγελικῶν περικοπῶν, ὅπως καὶ τὸ κήρυγμα ποῦ ἀκολουθεῖ. Γιὰ τὰ τρία αὐτὰ στοιχεῖα θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε τὰ ἑξῆς:

Οἱ Ἀποστολικὲς περικοπὲς εἶναι προσαρμοσμένες στὸ γεγονός τῆς ἡμέρας ἢ στὸν ἅγιο ποῦ γιορτάζει. Ὅμως ὁ λαὸς μας ἔχει μιὰ φοβερὴ ἄγνοια αὐτῶν τῶν κειμένων καὶ κατ' ἐπέκταση τῆς βιβλικῆς θεολογίας τῆς Ἐκκλησίας, ἀφοῦ καὶ ἡ ἀνάγνωση δὲν εἶναι εὐκρινὴς καὶ οἱ κήρυκες τοῦ λόγου ἀποφεύγουν συστηματικὰ νὰ ἐξηγήσουν αὐτὰ τὰ κείμενα. Εὐτυχῶς ὑπάρχουν καὶ οἱ Εὐαγγελικὲς περικοπὲς, ποῦ διαβάζονται μὲ τὸν γνωστὸ τρόπο.

“Όμως κι ἐδῶ ὑπάρχει τὸ πρόβλημα τῶν περικοπῶν, ὅπως καὶ τὸ πρόβλημα τῆς γλώσσας. Οἱ περικοπές, ἐπειδὴ τὸ τυπικὸ προβλεπεί καθημερινές θεῖες λειτουργίες, δὲν περιλαμβάνουν πολλὰ καταπληκτικὰ κείμενα τοῦ Εὐαγγελίου (πειρασμοὶ τοῦ Ἰησοῦ, θαῦμα τῆς Κανᾶ, Ἐπὶ τοῦ ὄρους Ὁμιλία κλπ.), ἐνῶ συχνὰ παρουσιάζονται ὅμοια κείμενα. Ἔτσι ἀπὸ πολλοὺς σοβαροὺς Λειτουργιολόγους προβάλλεται ἡ ἀνάγκη, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, μιᾶς γενικότερης ἀναδιάταξης καὶ συμπλήρωσης αὐτῶν τῶν περικοπῶν, ὥστε ν’ ἀκούγονται ὅλα τὰ «καλὰ νέα» γιὰ τὴ Βασιλεία τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν σωτηρία τοῦ κόσμου. Ἄλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴ γλώσσα τῶν Εὐαγγελίων ἔχει δημιουργηθεῖ ἕνας ὀλόκληρος προβληματισμός. Προσωπικὰ πιστεύω πὼς ἡ γλώσσα τοῦ Εὐαγγελίου δὲν εἶναι τόσο δύσκολη καὶ δὲν ἔχει ἀνάγκη μετάφρασης. Ἄλλωστε μόνον αὐτὴ ἡ γλώσσα μᾶς συνδέει μὲ τὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ καὶ τὴν νέα, τὴν ὀμιλούμενη. Ὅμως, ἂν ἡ γλώσσα πρέπει νὰ μείνει ἀνέγγιχτη, ὑπάρχει ἀπόλυτη ἀνάγκη νὰ γίνει μέσα ἀπὸ τὸ κήρυγμα ἡ «σημαντικὴ» αὐτῆς τῆς γλώσσας. Τί σημαίνουν, π.χ., γιὰ τὴν Ἐκκλησία καὶ πὼς βιώνεται ἡ ἁμαρτία καὶ ἡ Ἀνάσταση, ἡ λύτρωση καὶ ἡ σωτηρία, ἡ χάρις κι ὁ ἅγιασμός κλπ., γιὰ τὰ ὁποῖα κάνουν λόγο καὶ ὁ Ἀπόστολος καὶ τὸ Εὐαγγέλιο. Ἔτσι θὰ πρέπει νὰ ξαναδοῦμε τί σήμαινε καὶ πὼς λει-

τουργοῦσε τὸ κήρυγμα καὶ ἡ διδαχὴ στὴν ἀρχαία ἐποχὴ. Ὅτι τὸ κήρυγμα, λόγω τῶν πέσεων ἀπὸ τὶς αἱρέσεις, ἦταν κατ’ ἐξοχὴν ἔργο τοῦ Ἐπισκόπου ἢ τοῦ Προεστῶτος τῆς Εὐχαριστιακῆς κοινότητος. Ὅτι ἀποτελοῦσε ἔρμηνεία τῶν πεπραγμένων τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ κόσμου. Καὶ προπάντων, ὅτι «μαρτυροῦσε» τὴν ὅλη ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας –αὐτὸ ποὺ ἡ Ἐκκλησία ζοῦσε ὡς ἀλήθεια καὶ ζωὴ– πρὸς τὸν γύρω κόσμο. Φυσικὰ ἡ ὅλη λειτουργία τοῦ Μυστηρίου τοῦ Λόγου, εἴτε ὡς ἐξαγγελία εἴτε ὡς διδαχὴ τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, δὲν εἶναι κατόρθωμα ἀνθρώπινο. Ἡ κατανόηση καὶ πολὺ περισσότερο ἡ ἔρμηνεία τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ εἶναι ἄθλημα πνευματικό. Γι’ αὐτὸ, ὅπως τονίζουν καὶ οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, χρειάζεται ὁ θεῖος φωτισμὸς γιὰ μιὰ «χειραγωγία πρὸς τὸ ζητούμενον» καὶ τὸ πνευματικό. Γι’ αὐτὸ καὶ προσευχόμαστε στὴν Ἐκκλησία: «Ἐλλαμψον ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, φιλόανθρωπε Δέσποτα, τὸ τῆς σῆς θεογνωσίας ἀκήρατον φῶς, καὶ τοὺς τῆς διανοίας ἡμῶν διάνοιξον ὀφθαλμούς, εἰς τὴν τῶν εὐαγγελικῶν σου κηρυγμάτων κατανόησιν...». Ἔχουμε δηλ. ἀπόλυτη ἀνάγκη ἀπὸ τὸ θεῖο φωτισμὸ, γιὰ νὰ συναντήσουμε μέσα ἀπὸ τὰ ἅγια κείμενα, καὶ μὲ τὴν καθοδήγηση τοῦ Πνεύματος, τὸν Ἀποκαλυπτόμενο Τριαδικὸ Θεό, ὅπως Αὐτὸς βιώνεται στὸ γεγονός τῆς Ἐκκλησίας.

Τὰ Θυρανοίξια τοῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Βαρβάρας

Τὴν Τετάρτη 1η Ὀκτωβρίου 2003, ὥρα 6η ἀπογευματινὴ, θὰ γίνει, μέσα σὲ κλίμα ἐκκλησιαστικῆς λαμπρότητας καὶ κατάνυξης, ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδοῦλου καὶ τῶν Μελῶν τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ Τελετὴ τῶν Θυρανοξίων τοῦ Προσκυνηματικοῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Βαρβάρας τοῦ ὁμωνύμου Δήμου Ἀττικῆς, ὁ ὁποῖος ἀνακαινίσθηκε ἐκ βάθρων ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ Διακονία, καὶ ἡ Τελετὴ Ὑποδοχῆς τῶν ἱερῶν λειψάνων τῆς Ἁγίας Μεγαλομάρτυρος Βαρβάρας, τὰ ὁποῖα μετεκομίσθησαν ἀπὸ τὴν πόλη Βενετία τῆς Ἰταλίας.

(Ἐκ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας)

ΣΕΛΙΔΕΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΕΠΙΓΝΩΣΕΩΣ

Ίερουργεῖν τὸν λόγον τῆς ἀληθείας Σου...

Τοῦ Πρωτοπρ. Βασιλείου Θερμοῦ

Εγκαινιάζουμε τὴ νέα ἐκκλησιαστικὴ χρονιά σὲ αὐτὲς ἐδῶ τὶς σελίδες μὲ προβληματισμούς ἐπὶ τοῦ κηρύγματος. Πιστεύω ἀκράδαντα ὅτι τὸ ἀξίζει. Καὶ τοῦτο διότι, κατὰ τὴν φράση τοῦ τίτλου, τὴν ὁποία ἀκούσαμε ὅλοι στὴν χειροτονία μας, ἀποτελεῖ ἔκφραση ἱερωσύνης.

Ὁ λόγος στὴ Λειτουργία ἱερουργεῖται, ὅπως τὸ ψωμί καὶ τὸ κρασί. Λαμβάνει χώρα ἡ ἴδια πράξη: προσφέρονται στὸν Θεὸ ἀνθρώπινα κατασκευάσματα, οἱ λέξεις καὶ οἱ ἔννοιες, μὲ τὴν

ικανότητα εἶναι θέμα φυσικῶν προσόντων, σπουδῶν, ὀρθῆς πίστεως, ἀρετῆς, προσευχῆς.

Ἡ πράξη, ὁμως, μᾶς ὀδηγεῖ σὲ ἓνα συμπέρασμα καὶ σὲ μία ἔνσταση. Τὸ συμπέρασμα ἔγκειται στὸ γεγονός ὅτι δὲν ἐνδείκνυται νὰ κηρύττουν ὅλοι οἱ κληρικοί, διότι δὲν ἀρκοῦν οἱ καλὲς προθέσεις. Ἡ παρουσία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος στὴν καρδιά κάποιων εἶναι ἀρκετὴ γιὰ νὰ ἐκμηδενίσῃ τὶς φυσικὲς ἀτέλειες τοῦ λόγου τους, ἀλλὰ δὲν ἰσχύει τὸ ἀντίστροφο. Δὲν μπο-

ἱκεσία νὰ τὰ ἀγιάσῃ καὶ νὰ τὰ καταστήσῃ θεϊκὰ λόγια καὶ θεϊκὰ νοήματα στὶς καρδιές τῶν ἀνθρώπων. Δηλαδή νὰ φέρουν τὸ μεταμορφωτικὸ ἐκεῖνο ἀποτέλεσμα ποὺ φέρνει ὁ λόγος τοῦ ἴδιου τοῦ Θεοῦ.

Ἡ θεία ἱερουργία τοῦ κηρύγματος χρειάζεται τοὺς λειτουργοὺς της. Δὲν τὴν ὑπηρετοῦν ὅλοι οἱ χειροτονημένοι πρεσβύτεροι, ὅπως ἄλλωστε γίνεται καὶ μὲ τὴν ἐξομολόγησι. Θεωρητικὰ μιλώντας, οἱ λειτουργοὶ της ἐπιλέγονται μεταξὺ ἐκείνων ποὺ εἶναι ἱκανοὶ νὰ προσφέρουν προσεκτικὰ καὶ φροντισμένα στὸν Θεὸ τὴν πρώτη ὕλη ποὺ Αὐτὸς θὰ ἀγιάσῃ, τὸν λόγο. Καὶ αὐτὴ ἡ

ρεῖ, δηλαδή, νὰ ἀγνοηθοῦν οἱ φυσικὲς δυσκολίες, ἡ ἔλλειψη καταρτίσεως, ἡ πνευματικὴ χαλάρωση κ.τ.λ., μὲ τὴ δικαιολογία ὅτι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα θὰ τὰ καλύψῃ. Αὐτὸ ἀποτελεῖ προσβολὴ Του. Ἄντίθετα, μπορεῖ ἓνας διάκονος ἢ ἓνας λαϊκὸς νὰ πληροῖ τὶς προϋποθέσεις περισσότερο ἀπὸ ἐμᾶς, κάτι ποὺ ἀπαιτεῖ ταπείνωσι γιὰ νὰ τὸ ἀναγνωρίσουμε.

Ἡ ἔνσταση ἐξ ἄλλου εἶναι εὐλογία καὶ ἐξηγεῖ πολλές περιπτώσεις κληρικῶν ποὺ ἀγνοοῦν τὶς ἀτέλειές τους καὶ προχωροῦν στὸ κήρυγμα μὲ ὄχι σπᾶνια καταστροφικὰ ἀποτελέσματα. Λέγουν συνήθως: «Δὲν βλέπουμε γύρω μας νὰ πλη-

ροῦν τις προϋποθέσεις πού ἀναφέρατε ὅλοι ὅσοι κηρύττουν». Δυστυχῶς, αὐτό εἶναι μιὰ ἀλήθεια, πού τελικά μᾶς ἐνθαρρύνει νά ἐγκαταλείψουμε τήν προσπάθεια τῆς αὐτογνωσίας καί νά ἀναζητοῦμε ἄλλοι στήν ἀνεπάρκεια τῶν ἄλλων. Συνηθίζουν οἱ ἄνθρωποι νά ἐπηρεάζονται ἀπό τήν μετριότητα καί νά ἐξισώνονται πρὸς τὰ κάτω. (Ἐδῶ ἄς μᾶς προβληματίσει τὸ γεγονός ὅτι τὰ ἀρνητικά σχόλια γιὰ τὸ κήρυγμα γίνονται πολὺ συχνὰ καί ἀπὸ κληρικούς. Ἔνας φυσικὸς πατέρας πού βρίσκει κάποιον φαγητὸ κακῆς ποιότητος γιὰ τὸν ἑαυτό του δὲν τὸ προσφέρει ποτέ στὰ παιδιά του).

Ἄλλὰ καί μὲ ἐκείνους πού δὲν ἀρχίσαμε αὐτόβουλα τὸ κήρυγμα ἀλλὰ μᾶς ἀνατέθηκε ἀρμοδίως, πάλι δὲν φαίνεται συχνὰ νά λειτουργοῦν τὰ πράγματα ἱκανοποιητικά. Ἔχω τὴν αἴσθηση ὅτι πληθαίνει τὰ τελευταῖα χρόνια ἡ δυσαρέσκεια τῶν πιστῶν γιὰ τὴν ποιότητα τοῦ κηρύγματος. Μερικὲς φορές ἡ διαμαρτυρία λαμβάνει καί τὴ μορφή τῆς ἀποχωρήσεως ἀπὸ τὸ ναὸ ὅταν ἀρχίζει κήρυγμα, κυρίως μάλιστα ἀπὸ συγκεκριμένα πρόσωπα. Θλιβερὴ ἐξέλιξη γιὰ μιὰ ἱερωγία. Ἄλλὰ καί ἐξευτελισμὸς τοῦ προσώπου μας, ὅταν ἀπουσιάζει τόσο ἡ αὐτογνωσία.

Τί μπορεῖ νά γίνει; Τὸ λιγώτερο, προβληματισμός. Εἰλικρινής, ἀπροκατάληπτος, θαρραλέος. Στὰ ἐπόμενα κείμενα θὰ προσπαθήσουμε νά διερευνήσουμε πτυχές τοῦ προβλήματος, μὲ στόχο, ὅσοι κηρύττουμε νά βελτιώσουμε τὸ ἔργο μας, καί ὅσοι δὲν κηρύττουμε νά μὴν ἀνεργοῦμε ἀλλὰ νά προετοιμάζουμε τὸν ἑαυτό μας «καρποφοροῦντες ἐν ὑπομονῇ». Ἄλλωστε ὁλόκληρη ἡ ζωὴ μας, ἀκόμη καί οἱ λεπτομέρειες τῆς συμπεριφορᾶς μας, ἀποτελοῦν κήρυγμα. Ὁ τρόπος πού τελοῦμε τὶς ἀκολουθίες ἀποτελεῖ ποιμαντική, καλὴ ἢ κακὴ.

Ὁ Θεὸς εἶναι ἀπροσωπόληπτος, γι' αὐτὸ καί κατέστησε κήρυκά Του ἕναν διώκτη· πολὺ περισσότερο εἶναι σὲ θέση νά ἀξιοποιήσῃ ἕναν πιστὸ δούλο Του. Ὑπὸ ἕναν ὄρο: νά ἀντιλαμβάνεται τὸ κήρυγμα ὅπως ὁ ἀπόστολος Παῦλος: «εἰς τὸ εἶναι με λειτουργὸν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερωγοῦνται τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ» (Ρωμ. 15,16).

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Συχνότητες Ἀναμετάδοσης

• I.M. Ἀργοῦδος	105,2 FM
• I.M. Ἀλεξανδρουπόλεως	91,5 FM
• I.M. Ἄρτας	106,8 FM
• Ἀρχιεπισκοπὴ Κρήτης	99,7 FM
• I.M. Γουμένισης	88,8 FM
• I.M. Γρεβενῶν	89,6 FM
• I.M. Δημοτριᾶδος	104 FM
• I.M. Διδυμοτείχου	90,8 & 92,8 FM
• I.M. Δράμας	93,8 FM
• I.M. Ἠλείας	107,9 FM
• I.M. Θήρας	89,9 FM
• I.M. Λευκάδας	107,8 FM
• I.M. Καθαβρύτων	92,1 FM
• I.M. Καθαμαριάς	90,6 FM
• I.M. Κασσανδρείας	93,7 FM
• I.M. Καστορίας	94,2 FM
• I.M. Κερκύρας	91,1 FM
• I.M. Κεφαλληνίας	106,3 FM
• I.M. Κυδωνίας (Χανιά)	95,5 FM
• I.M. Λαγκαδᾶ	106,8 FM
• I.M. Λαρίσιος	96,3 FM
• I.M. Λευκάδας	107,8 FM
• I.M. Λήμνου	93,9 FM
• I.M. Μαντινείας (Τρίπολη)	94,0 FM
	98,2 & 96,0 FM
• I.M. Μαρωνείας (Κομοτηνὴ)	95,8 FM
• I.M. Μεσσηνίας	89,6 FM
• I.M. Μονεμβασίας	89,1 & 88,8 FM
• I.M. Μυτιλήνης	89,4 & 105,4 FM
• I.M. Ν. Κρήνης (Θεσ/νίκη)	88,8 FM
• I.M. Ξάνθης	93,8 FM
• I.M. Παραμυθίας	105,1 & 105,9 FM
• I.M. Παροναξίας	98,5 FM
• I.M. Πέτρας (Κρήτη)	90,0 FM
• I.M. Ρόδου	104,5 & 104,6 FM
• I.M. Σάμου	95,0 FM
• I.M. Σερρών	102,2 FM
• I.M. Σιατίστης	103 FM
• I.M. Σιδηροκάστρου	92,5 FM
• I.M. Σύρου καί Τήνου	106,2 FM
• I.M. Φθιώτιδος	89,4 FM
• I.M. Φλώρινος	98,3 & 98,8 FM
• I.M. Χίου	93,1 FM
• Θεσσαλονίκη	90,6 FM

Οί Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας γιά τόν Τίμιο Σταυρό

Τοῦ Νικολάου Δρατσέλλα
Θεολόγου

Μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἐορτῆς τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ θά ἐπιχειρήσουμε μία πατερική προσέγγιση τοῦ μηνύματος τῆς ἡμέρας. Εἰδικότερα θά ἀναφερθοῦμε στό κείμενο τοῦ ἁγίου Ἀνδρέα Κρήτης «*Εἰς τὴν Παγκόσμιον Ὑψωσιν τοῦ Τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ*» (PG 97, 1017 - 1036), τοῦ ὁποίου τὴν ἀνάλυση θά προσπαθήσουμε νὰ προσφέρουμε στὸν ἀναγνώστη.

Εἶναι ποιητικώτατες οἱ ἐκφράσεις, τίς ὁποῖες, ὁ Ἀνδρέας Κρήτης ἀποδίδει στὸν Τίμιο Σταυρό. Μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἐορτῆς τῆς Ὑψώσεως του ἀστράφτει ὅλο τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας, ὅλη ἡ οἰκουμένη λάμπει, διότι ἐξαφανίστηκε τὸ σκοτάδι καὶ πλημμύρισε τὸ φῶς καὶ ἐγκαταλείπομε ὅλα τὰ ἐπιγεια πράγματα, γιὰ νὰ ἀποκτήσουμε τὰ οὐράνια. Ὁ Σταυρὸς ὑψώνεται καὶ ἀνεβαίνει ἡ ἀνθρώπινη φύση, τέλος δὲ καταπλήσσει τὰ φρυάγματα τῶν δαιμόνων. Ἡ Ὑψωση τοῦ Τιμίου Σταυροῦ συνεπάγεται τὴν συντριβὴ τοῦ Σατανᾶ, τὴν δύναμη τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας, τὸν πανηγυρισμὸ τῶν πόλεων καὶ τὴν χαρὰ τῶν λαῶν. Ἔτσι ἡ ἀνάμνηση τῆς Ὑψώσεως τοῦ Σταυροῦ γίνεται ὑπόθεση χαρᾶς «*καὶ συστολῆ σκυθρωπότητος*» (PG 97, 1020).

Εἶναι ὄντως μεγάλης σημασίας ἡ θέα τοῦ τύπου τοῦ Σταυροῦ, διότι γίνεται πρόξενος ἀνδρείας καὶ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὴν δειλία. Πρόκειται γιὰ θησαυρὸ ἀνώτερο ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους μέ τὸν ὁποῖο συντελέστηκε ὅλο τὸ κεφάλαιο τῆς σωτηρίας. Ἄν δὲν ὑπῆρχε ὁ Σταυρὸς, δὲν θά καρφωνόταν στὸ ξύλο ἡ ζωὴ, δηλαδή ὁ Χριστὸς. Καὶ ὅπως παρατηρεῖ ὁ ἅγιος πατὴρ, ἂν δὲν σταυρωνόταν ὁ Χριστὸς, δὲν θά πῆγαζαν ἀπὸ τὴν πλευρὰ Του οἱ κρουνοὶ τῆς ἀφθαρσίας, τὸ αἷμα καὶ τὸ ὕδωρ, τὰ ὁποῖα καθάρισαν τὸν κόσμον, δὲν

θά ἐσχίζετο τὸ χειρόγραφο τῆς ἁμαρτίας, δὲν θά ἀποκτούσαμε τὴν ἐλευθερία, δὲν θά ἀπολαμβάναμε τὸ ξύλο τῆς ζωῆς, δὲν θά ἀνοίγοταν ὁ Παράδεισος, δὲν θά παραχωροῦσε τὸν δρόμο τῆς Ἐδέμ ὁ ἄγγελος μέ τὴν ρομφαία (PG 97, 1020).

Ἡ Σταύρωση προϋποθέτει τὸ γεγονός τῆς Σαρκώσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου. Πρὸ πάντων, ὅμως δὲν θά εἶχε ἀκολουθήσει ἡ Ἀνάσταση τοῦ Ἰησοῦ καὶ συνεπῶς δὲν θά εἶχε καταπατηθεῖ ὁ θάνατος, δὲν θά εἶχε συντριβεῖ ὁ Ἄδης, οὔτε θά εἶχε νεκρωθεῖ ὁ ὄφιν. Τὸ συμπέρασμα ὅλων τῶν παραπάνω εἶναι ὅτι «*διὰ τοῦτο μέγα τι χρῆμα καὶ τίμιον ὁ σταυρὸς*» (PG 97, 1020). Καὶ εἶναι ὁ Σταυρὸς ὄντως μεγάλο ἀπόκτημα, διότι μέ αὐτὸν ἐπιτεύχθηκαν πολλὰ ἀγαθὰ, τόσα ὅσα καὶ τὰ θαύματα καὶ παθήματα τοῦ Χριστοῦ. Εἶναι ἀφ' ἑτέρου πολύτιμο ἀπόκτημα, διότι ἀποτελεῖ πάθημα καὶ τρόπαιο τοῦ Θεοῦ.

Ἔτσι κατὰ τὸν ἅγιο πατέρα ὁ Σταυρὸς ἀποτελεῖ τὴν ἐλπίδα τῶν χριστιανῶν, τὸν σωτήρα ὅσων τὸν πιστεύουν, τὸν ἰατρὸ τῶν ἀσθενῶν, τὴν ζωὴ τῶν νεκρῶν, τὸ πρόγραμμα τῆς εὐσέβειας καὶ τὸ φίμωτρο τῆς βλασφημίας. Εἶναι τὸ ὄπλο ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν, τὸ σκῆπτρο τῆς χριστιανικῆς βασιλείας, τὸ διάδημα τῆς ὁμορφιάς, τὸ ἔρεισμα τῆς πίστεως, ὁ ὁδηγὸς τῶν τυφλῶν, τὸ φῶς ὅσων βρίσκονται στὸ σκοτάδι καὶ ὁ δάσκαλος τῶν νηπίων. Εἶναι πολλές οἱ ιδιότητες, οἱ ὁποῖες ἀποδίδονται ἀπὸ τὸν ἅγιο πατέρα στὸν Σταυρό. Ὀνομάζεται κλίμακα, ἡ ὁποία ὀδηγεῖ στὸν οὐρανὸ, ὁδός, ἡ ὁποία ὀδηγεῖ στὴν ἀρετὴ, πρόξενος τῆς ζωῆς, λύση θανάτου, παρηρησία ὅλων τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸν Θεὸ καὶ κλειδὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἀποτελεῖ φύλακα ἀπὸ ὅλους τοὺς κινδύνους τῆς νύχτας, πύργο ὁ ὁποῖος προσφέρει ἀσφά-

λεια τὴν ἡμέρα, χειραγωγὸ στὸ σκοτάδι, χαλινὸ κατὰ τὴν διάρκεια τῆς χαρᾶς, ὥστε νὰ μὴν ἀμαρτάνομε καὶ περιπίπτομε σὲ παρεκτροπές· ἀποτελεῖ ἐπίσης παρηγοριὰ στὶς στιγμὲς τῆς στενοχώριας, ὑπερασπιστὴ καὶ βοηθό.

Ὁ Σταυρὸς ὀνομάζεται δόξα καὶ ὕψος Χριστοῦ. Αὐτὸ ἀποδεικνύεται ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ ἴδιου τοῦ Θεανθρώπου. Σύμφωνα μὲ τὴν Ἁγία Γραφή, ὅταν ὁ Ἰούδας ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ τὴν αἴθουσα τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου, ἀνεφώνησε ὁ Ἰησοῦς «*νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ*» (Ἰω. 13, 31). Κατὰ τὴν Ἀρχιερατικὴ προσευχὴ Του ὁ Κύριος ἀνέφερε πρὸς τὸν Θεὸ Πατέρα: «*νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ἣ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί*» (Ἰω. 17, 5). Καὶ μετὰ τὴν θριαμβευτικὴ εἴσοδό Του στὰ Ἱεροσόλυμα, ὁ Κύριος προσευχήθηκε στὸν Θεὸ Πατέρα ὡς ἐξῆς «*πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα· ἦλθεν σὺν φωνῇ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω*» (Ἰω. 12, 28). Ἀλλὰ ὁ Σταυρὸς ὀνομάζεται καὶ ὕψος Χριστοῦ. Λίγο πρὶν ἀπὸ τὸ Πάθος Του εἶπε ὁ Κύριος σχετικὰ μὲ τὴν μέλλουσα Σταύρωσή Του ὅτι «*κἀγὼ εἰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἐλκύσω πρὸς ἑμαυτόν*» (Ἰω. 12, 32). Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν διάλογο τοῦ Θεανθρώπου μὲ τὸν Νικόδημο ἀναφέρεται σαφῶς ὅτι «*καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὑψώσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον*» (Ἰω. 3, 14-15), ὅπου ὡς σκοπὸς τῆς Ὑψώσεως (Σταυρώσεως) τοῦ Ἰησοῦ προ-

βάλλει ἡ σωτηρία ὄλων ὅσων θὰ πιστέψουν σὲ Αὐτόν.

Ὁ Σταυρωθεὶς προσκυνεῖται ὡς Θεὸς καὶ ἀναγνωρίζεται ὡς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτὸ ἔπαυσε ἡ Ἰουδαϊκὴ τυπολατρεία, καταργήθηκαν οἱ εἰδωλολατρικὲς δοξασίες, ἐξαγιασθηκε ὁ ἀέρας, σταμάτησαν οἱ αἱματηρὲς θυσίες, καὶ καθιερώθηκε ἡ ἀναίμακτη λατρεία. Ἀξίζει στὸ σημεῖο αὐτὸ νὰ ἀναφερθεῖ

ὅτι αἱματηρὲς θυσίες, τὶς ὁποῖες εἶχαν ὅλοι οἱ ἀρχαῖοι λαοί, χρησιμοποιοῦσαν καὶ οἱ Ἑβραῖοι. Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος τονίζει ὅτι ὁ Θεὸς δὲν εὐαρεστεῖται στὶς αἱματηρὲς θυσίες, εἶναι ὁ προφητὰναξ Δαβὶδ, ὁ ὁποῖος γράφει προσευχόμενος πρὸς τὸν Θεό: «*ὅτι εἰ ἠθέλησας θυσίαν, ἔδωκα ἂν ὀλοκαυτώματα οὐκ εὐδοκήσεις*» (Ψαλμὸς 50, 18).

Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς στὸν διάλογο μὲ τὴν Σαμαρείτιδα τόνισε σαφῶς ὅτι «*πνεῦμα ὁ Θεὸς καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν*» (Ἰω. 4, 24). Χάρη στὴν Σταύρωση τοῦ Ἰησοῦ τὸ ἀνθρώπινο γένος ἀπηλλάγη ἀπὸ τὰ εἰδωλόθυτα, ἡ πίστη στοὺς μύθους ἔσβησε, ἐπεγνώσθη τὸ μυστήριό τῆς γεννήσεως τοῦ Θεανθρώπου, ἀποκαλύφθηκε ἡ πίστη στὸν Τριαδικὸ Θεὸ καὶ καταργήθηκε ὀριστικὰ ἡ πολυθεΐα τῆς ἀρχαίας θρησκείας· ἡ ἔκφραση τοῦ ἁγίου πατρὸς «*τὴν πολύθεον τῆς Ἑλληνικῆς εἰκαίμομυθίας ἀπετιναξάμεθα λύμην*» (PG 97, 1028), ἀποτελεῖ τὴν ὀριστικὴ ἀπάντηση στοὺς σύγχρονους νεοειδωλολάτρες, οἱ ὁποῖοι ὡς ἄλλοι Ἰουλιανοὶ ὀνειρεύονται τὴν ἐπαναφορὰ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς θρησκείας. Γιὰ αὐτοὺς καὶ γιὰ τοὺς παγανιστὲς

δλων τῶν αἰώνων θὰ ἰσχύει πάντοτε ὁ λόγος «τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν» (Β' Κορ. 5, 1). Ἀλλὰ τὸ βασικώτερο ἀπὸ ὅλα εἶναι ὅτι χάρις στὴν Σταύρωση τοῦ Ἰησοῦ κατανικήθηκε ὁ θάνατος, καταπατήθηκαν οἱ δαίμονες καὶ γκρεμίστηκαν οἱ βωμοὶ τῶν εἰδώλων.

Ὁ ἅγιος πατὴρ ἀναφέρει ὅτι ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ ἔγινε ἡ αἰτία ὄλων τῶν καλῶν, ἐννοώντας προφανῶς μὲ αὐτὸ ὅτι ἀπετέλεσε τὴν ἀπαρχὴ τῆς σωτηρίας, ὄλων τῶν ἀνθρώπων. Μία σωρεία βιβλικῶν χωρίων ἐπιρρωνύει τὴν παραπάνω ἄποψη. Σύμφωνα μὲ τὴν Ἁγία Γραφή «*Σταυρὸς καλεῖται, ράβδος εὐθύτητος, βασιλείας, δυνάμεως, κληρονομίας*» (PG 97, 1029) καὶ φέρεται ὅτι «*ὁ θρόνος σου, ὁ Θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· ράβδος εὐθύτητος, ἡ ράβδος τῆς βασιλείας σου* (PG 97, 1029) καὶ παρομοιάζεται μὲ βακτηρία («*ἡ βακτηρία καὶ ἡ ράβδος σου, αὐταὶ με παρεκάλεσαν*», PG 97, 1029) καὶ μὲ τὸ ξύλο τῆς ζωῆς. («*Ζωῆς ξύλον ἐστὶ πᾶσιν τοῖς ἀντεχομένοις αὐτοῦ, καὶ τοῖς ἐπειδομένοις ἐπ' αὐτὸν ὡς ἐπὶ Κύριον ἀσφαλῆς*», PG 97, 1029).

Στὴν Παλαιὰ Διαθήκη ἀναζητεῖται ἡ τυπολογία τοῦ Σταυροῦ ἀπὸ διάφορα γεγονότα. Τύπο Σταυροῦ ἀποτελοῦσε ἡ ράβδος τοῦ Ἰακώβ, ὅταν πέρασε τὸν Ἰορδάνη. Τύπο Σταυροῦ ἀποτελοῦσε τὸ κριάρι μὲ τὰ κέρατά του, τὸ ὁποῖο ἔλαβε ὁ Ἄβραάμ, ὅταν ἐπιτελοῦσε τὴν θυσία τοῦ υἱοῦ του. Τύπο τοῦ Σταυροῦ ἀποτελοῦσε ὁ Ἰσαάκ, ὅταν ἐλάμβανε τὰ ξύλα τῆς θυσίας καὶ δεχόταν νὰ θυσιάσει τὸν ἑαυτό του μπροστὰ στὸν πατέρα του. Τὴν δύναμη τοῦ Σταυροῦ προτύπωνε ἡ

ράβδος τοῦ Μωυσῆ, ὅταν μεταμόρφωνε τὶς ράβδους τῶν Αἰγυπτίων κατὰ τὴν περίοδο τῶν δέκα πληγῶν, ἀλλὰ πρὸ πάντων ὅταν διέσχισε τὴν Ἐρυθρὰ Θάλασσα καὶ σταμάτησαν τὰ νερά, ὥστε νὰ φύγουν οἱ Ἑβραῖοι ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο. Ἀλλὰ καὶ ὅταν οἱ Ἑβραῖοι πολεμοῦσαν τοὺς Ἀμαληκίτες, ὁ Μωυσῆς ὕψωνε τὰ χέρια του προτυπώνοντας τὸ σχῆμα τοῦ Σταυροῦ. Τότε, ὅταν ὁ Μωυσῆς εἶχε τὰ χέρια του ὑψωμένα, νικοῦσαν οἱ Ἰσραηλίτες, ἐνῶ, ὅταν τὰ εἶχε χαμηλωμένα νικοῦσαν οἱ Ἀμαληκίτες, ὥσπου ὁ Ἄαρὼν καὶ ὁ Ὠρ στήριξαν τὰ χέρια του ψηλά καὶ ἔτσι νίκησαν ὀριστικὰ οἱ Ἑβραῖοι.

Σὲ ὅλη τὴν Ἁγία Γραφή μαρτυρεῖται ἡ δύναμη τοῦ Σταυροῦ καὶ ἀναφέρονται οἱ προτυπώσεις του. Μέσω τοῦ Σταυροῦ γνωρίσαμε τὸν ἀληθινὸ Θεό, λάβαμε τὴν εὐλογία, ἐλευθερωθήκαμε ἀπὸ τὴν κατάρα καὶ γεντήκαμε τὴν σωτηρία. Ἀλλὰ τὸ παράδοξο εἶναι ὅτι στὸν Σταυρὸ ἀνέβηκε ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς ἀνάμεσα σὲ δύο ληστές.

Χάρις στὸ ξύλο τοῦ Σταυροῦ, εὐλογήθηκε τὸ ξύλο, ἀπὸ τὸ ὁποῖο κατασκευάστηκε ἡ κιβωτός, ἡ ὁποία ἔσωσε τὸν κόσμον ἀπὸ τὸν κατακλυσμὸ. Εὐλογήθηκε τὸ ξύλο, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ὁ προπάτορας Ἀδὰμ ἀντάλλαξε μὲ τὴν ζωὴ τὸν θάνατο. Ὁ ἅγιος πατὴρ καλεῖ τοὺς πιστοὺς νὰ ὑμνήσουν καὶ νὰ προσκυνήσουν τὸν θησαυρὸ τοῦ Σταυροῦ («*Προσκυνητὸς ὁ σταυρός, ὅτι ἐν αὐτῷ τὸν σταυρούμενον εὐλογοῦμεν. Προσκυνητὸς ὁ σταυρός, ὅτι δι' αὐτοῦ τὴν εὐλογίαν ἐλάβομεν, καὶ τῆς καταράς ἠλευθερώμεθα*», PG 97, 1033).

Ο ΗΜΕΡΟΔΕΙΚΤΗΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Καὶ κατὰ τὸ παρὸν ἔτος ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία ἐτοίμασε τὸν «*Ἡμεροδείκτη τοῦ 2004*». Τὸ πλαίσιο τοῦ Ἡμεροδείκτου 2004 κοσμεῖται δι' ὠραιότατης τετραχρόμου εἰκόνας τοῦ Χριστοῦ «*Παντοκράτορας*». Τὰ θέματα δὲ κάθε ἡμέρας τοῦ Ἡμεροδείκτου τοῦ ἔτους 2004 ἀφοροῦν στὴ σχέση «*Ἑλληνισμοῦ καὶ Χριστιανισμοῦ*», ἐν ὄψει τῆς τελέσεως τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων στὴν Πατρίδα μας τὸ 2004.

«Ἐκδόσεις Ἐπιγνώσεως»

Τοῦ Ἀρχιμ. Σεραφεῖμ Καλογεροπούλου
Ἱεροκήρυκος - Συνοδικοῦ γραμματέως

Μέ ιδιαίτερη χαρὰ καὶ αἰσθήματα ἐγκαν-
«*Μ*χήσεως ἐν Κυρίῳ» χαιρετίζεται στο
«*Εὐλογητικὸ Προσολόγημα*» ἀπὸ τὸν Σεπτὸ
Προκαθήμενο τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας,
Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πά-
σης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλον ἢ ἔκδοση τοῦ
τόμου τῶν πρακτικῶν τοῦ Α' Πανελληνίου
Λειτουργικοῦ Συμποσίου. Ὁ τόμος αὐτὸς πα-
ραδόθηκε πρόσφατα στοὺς πλήρωμα τῆς Ἀγιο-
τάτης Ἐκκλησίας μας, μιὰ καὶ τὸ Συμπόσιο
αὐτὸ εἶχε κεντρικὸ θέμα σπουδῶν καὶ προ-
βληματισμοῦ: «*Ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος*».
Τὸ μυστήριον τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος χθὲς καὶ
σήμερα.

Οἱ εἰσηγήσεις τοῦ ἐν λόγω συμποσίου ἔγι-
ναν τόσο ἀπὸ δόκιμους καὶ ἔμπειρους τῆς ἱε-
ρουργίας τῶν μυστηρίων κληρικούς, ὅσον καὶ
ἀπὸ καταξιωμένους θεράποντες καὶ διδασκά-
λους τοῦ θεολογικοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ χώρου.

Ὁ ἐπιστημονικὸς προβληματισμὸς καὶ ἡ
μαρτυρία ὀρθοδόξου πίστεως ποὺ κατατέθηκε
μέσα ἀπὸ τὶς ἐμπεριστατωμένες εἰσηγήσεις,
ἀνέδειξαν τὴ διαχρονικὴ πιστότητα τῆς Ἐκ-
κλησίας καὶ τὴν ἱστορικὴ συνέχεια καὶ ἐμπει-
ρία τῆς.

Σκοπὸς καὶ στόχος ὅμως δὲν ἦταν μόνο
αὐτὸ τὸ αὐτονόητο ποὺ προαναφέρθηκε, ἀλλὰ
τὸ νὰ γίνουν ὅλα αὐτὰ ἀφειτηριές γιὰ μιὰ γνή-
σια, βιωματικὴ προσέγγιση καὶ συμμετοχὴ
τῶν πιστῶν, –ὅσο γίνεται ἐν ἐπιγνώσει–, στὰ
δρώμενα καὶ ἀποκαλυπτόμενα στοὺς χρόνους καὶ
στοὺς χώρους καὶ μέσα στοὺς μυστικὸν σῶμα τοῦ
Χριστοῦ, τὴν Ἐκκλησίαν, «*τῇ ἐνεργείᾳ καὶ χά-
ριτι τοῦ Παντοδυνάμου Τριαδικοῦ Θεοῦ*».

Ἐκτιμώντας τὴν ἀναπτυχθεῖσα θεματολο-
γία, κατανοοῦμε ὅτι στὰ ἱστορικὰ ἐκκλησια-
στικὰ δρώμενα τὸν ἔσχατον λόγον ἔχει ἐν τέ-
λει ἡ προνοητικὴ ἄκτιστη ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ

καὶ ὅτι τὸ ποιμαντικὸ ἔργο καὶ ἡ λειτουργικὴ
διακονία τῶν ὑπευθύνων τῆς Ἐκκλησίας,
παρὰ τὶς ἀτέλειες καὶ ἀδυναμίες των, στοιχί-
ζεται στοὺς ἀγιογραφικὸν λόγο: «*ἄλλος ὁ σπεί-
ρων, ἄλλος ὁ θερίζων, ὁ δὲ ἀυξάνων Θεός*».

Δὲν διαφεύγει, ὅμως, τῆς προσοχῆς ὄλων
μας, πὼς ἡ θεϊκὴ παρεμβολὴ στὴ ζωὴ τῶν πι-
στῶν καὶ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι καὶ παραμέ-
νει μυστήριον καὶ μάλιστα «*μέγα*» καὶ πὼς ἡ
ποιμαντικὴ διακονία παίρνει τὴ μορφή τῆς
μυσταγωγίας καὶ ἡ λειτουργικὴ παρουσία
φανερώνεται ὡς μυστικὴ καὶ χαρισματικὴ
κατάσταση καὶ ἐνέργεια. Αὐτὸ εἶναι ἓνα κρι-
τήριον ὀρθοδόξου λειτουργικῆς ἀγωγῆς καὶ διή-
κουσα ἔννοια ποιμαντικῆς εὐθύνης.

Δὲν λησμονοῦμε ἀκόμα πὼς τὰ μυστήρια
στὴν Ἐκκλησίαν μας εἶναι οἱ ἀπαρχές καὶ οἱ
βάσεις τῆς κεχαριτωμένης βιωτῆς τῶν πιστῶν
καὶ ἐκεῖνα ποὺ ἐξασφαλίζουν τὴν κοινωνία
τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸ Θεό, τὴν κατὰ χάριν θέ-
ωση τοῦ ἀνθρώπου, τὴν μεταμόρφωση τοῦ κτι-
στοῦ κόσμου, τὴν ἐπαναφορά του στοὺς *πρωτό-
κτιστον κάλλος*. «*Οἱ διάφορες μυστηριακὲς
ἐνέργειες τοῦ ἐνός καὶ τοῦ αὐτοῦ μυστηρίου,
ὅπως προσφυνῶς ἐλέχθη, ἐκφράζουν τὶς διά-
φορες ὀψεις ἢ πλευρὲς του, ποὺ ἐμεῖς σήμερα
καλοῦμε μυστήρια ἢ μυστηριακὲς τελετὲς τῆς
Ἐκκλησίας καὶ ποὺ σκελετώνουν τὴν λειτουρ-
γικὴ ζωὴ*». Μέσω αὐτῶν «*ἀποκαθαίρεται ἡ
ἀμαυρωθεῖσα εἰκόνα*» καὶ ξαναβρίσκει τὴν
ἀρχέτυπη ὄντολογικὴ τῆς κατάστασης καὶ τὴν
ἀρχέγονη δόξα καὶ ἀγαθότητα.

Γεμάτος ἐκπληξῆ καὶ θαυμασμοῦ ὁ ἀνθρω-
πος ἐμπρὸς στοὺς μυστικὸν αὐτὸ θαῦμα τῆς χα-
ρισματικῆς παρεμβολῆς καὶ παρουσίας τοῦ
Θεοῦ μέσα του καὶ στοὺς κόσμους, βιώνει τὸ μυσ-
στήριον τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, μιᾶς Βασι-
λείας, ποὺ δὲ μᾶς βγάξει ἔξω ἀπὸ τὰ ὄρια τοῦ
κόσμου, ἀλλὰ χαρίζει τὸ ἦθος τῶν Ἁγίων καὶ

τήν κατά τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἀγία βιωτή. Ἄλλωστε τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας μας δέν ἐνεργοῦν, οὔτε φανερώνονται ὡς ἐξωπραγματικές καὶ ἐξωκοσμικές καταστάσεις, οὔτε «ὕλοποιοῦνται» ἐξω ἀπὸ τῆ φύση τῶν πιστῶν, ἀλλὰ πραγματώνονται μέ τῆ φύση τῶν ὑλικῶν στοιχείων, τῶν ὁρατῶν αὐτῶν σημείων μετάδοσης τῆς χάριτος. Σκοπεύουν, ἐν τέλει, ἀγιάζοντάς μας ποικιλότροπα, νὰ μᾶς συνάψουν στοῦ μυστικό σῶμα τοῦ Χριστοῦ, νὰ μᾶς σώσουν ἀπὸ τὸν μεταπτωτικό νόμο τῆς φθορᾶς καὶ τοῦ θανάτου καὶ νὰ μᾶς ὀδηγήσουν στήν αἰωνιότητα.

Ἄρα τὰ παραπάνω, μᾶς βοηθοῦν νὰ κατανοήσουμε τί σημαίνει φανέρωση τοῦ Θεοῦ καὶ τί καὶ ποῦ δέν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει δυνατότητα ἀποκάλυψης του. Αὐτονόητο εἶναι ὅτι ὁ ὁποιοσδήποτε διαλογισμός, ἢ ὁποιαδήποτε ἐγκόσμια παιδεία καὶ ἠθική καὶ κάθε ἀνθρώπινο ἐπίτευγμα, νὰ μὴν ὀδηγοῦν στήν ἀνακάλυψη τοῦ Θεοῦ. Στήν ὀρθόδοξη θεολογία ὀρθά λέγεται ὅτι ὁ Θεὸς ἀποκαλύπτεται, δέν ἀνακαλύπτεται. Μόνη ἢ ἄθληση τοῦ λογιστικοῦ ἢ τοῦ ἐπιθυμητικοῦ ἢ τοῦ θυμοειδοῦς μέρους τῆς ψυχῆς δὲ μᾶς ὀδηγεῖ στήν ἐπίγνωση τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ θελήματός Του. Γιατί ὅλες αὐτές οἱ προσπάθειες ἐγκλώβησαν τὸν ἀνθρώπο στήν αὐτάρκεια τῶν οὐμανιστικῶν ἐπιδιώξεων καὶ στίς ἀπέλπιδες φιλοδοξίες τῶν ἰδεολογιῶν. Χωρὶς τῆ μυστική καὶ μυστη-

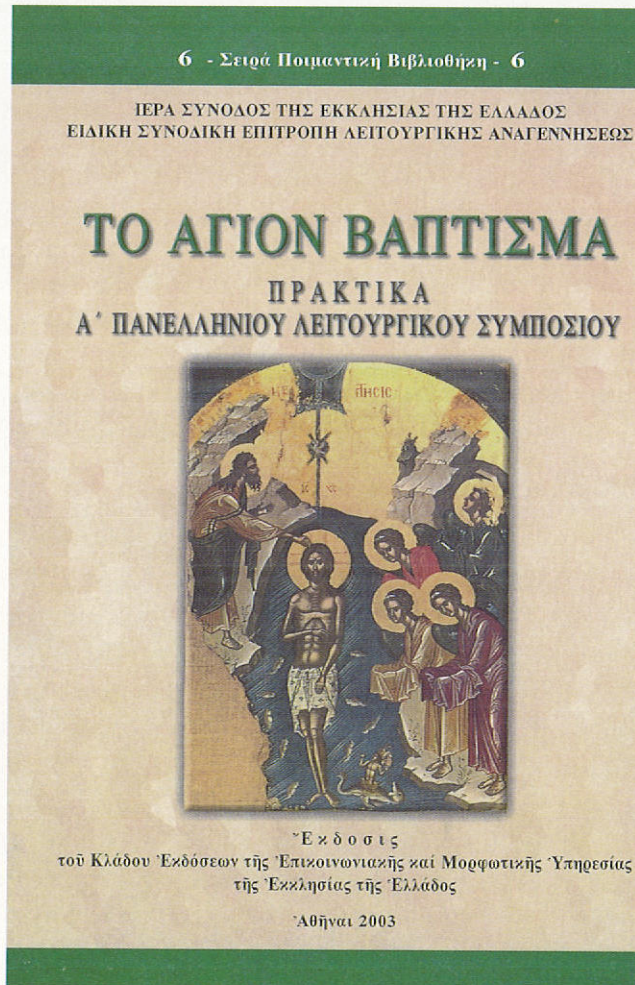
ριακή βοήθεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος στοὺς ταπεινοὺς τῆ καρδία, τὰ πάντα κατανοοῦν ἀνθρώπινοι αὐτοσχεδιασμοὶ καὶ ψευδεπίγραφες πνευματικές ἐγκεντρικές πολυπραγμοσύνες. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ ἀπόκτηση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ ἡ συμμετοχὴ στὰ λειτουργικά δρώμενα τῆς Ἐκκλησίας βγάζει τὸν ἀνθρώπο, τόσο ἀπὸ τὶς περιπλανήσεις τῶν μυστι-

κομαγικῶν τελετῶν, ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν ἔλλειψη κοινωνίας τῆς ἀπρόσωπης μάζας.

Τὸ μυστήριο τῆς ἀποκάλυψης τοῦ Θεοῦ, προϋποθέτει ταπεινές, καλοπροαίρετες καὶ ἐλεύθερες ἀπὸ προκαταλήψεις ὑπάρξεις, οἱ ὁποῖες κεκαθαρμένες ἀπὸ τὰ πάθη, ἀποκοτοῦν νοῦν Χριστοῦ καὶ ἀπαλλαγμένες, ὅσο γίνεται, ἀπὸ τὸ βάρος «τῶν δερματίνων χιτῶνων», μυσταγωγοῦνται ἀληθινά, μετὰ λόγου, στὰ «ὑπὲρ λόγον» μυστήρια καὶ μυστικά βιώματα τῆς Ἐκκλησίας μας. Κατανοοῦμε ἀληθινὰ τότε αὐτὸ ποῦ ὁ Ἅγιος Νικόλαος ὁ Καβάσι-

λας ἀποφθεγματικά ὀρίζει ὅτι: «ἡ Ἐκκλησία σημαίνεται ἐν τοῖς μυστηρίοις».

Ἔχοντας ὁ πιστὸς φωτισμένο νοῦν, ψυχὴν καὶ καρδίαν, ὀρθά φρονεῖ καὶ ὀρθόδοξα πολιτεύεται. Αὐτὸν τὸν ρόλο παίζουν τὰ λειτουργικά μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας μας, ποῦ, ὡς χαριτόβρυτος πηγὴ, προσφέρουν νάματα ὀρθοδόξου ζωῆς καὶ πνευματικότητας καὶ μέ τὴν εὐχαριστηριακὴ τράπεζα χαρίζουν τὸν γλυκασμὸ τῆς χαρτολύπης τοῦ Σταυροῦ καὶ

τήν πασχαλινή εὐφροσύνη. Παραστατικά ὁ Ἅγιος Νικόλαος Καβάσιλας διατυπώνει τὶς ἀποκαλυπτικές δωρεές τῶν μυστηρίων στοὺς χριστιανούς μὲ τὰ πῶ κατω λόγια: «*Ταύτην τὴν ὁδὸν ὁ Κύριος ἔτεμεν εἰς ἡμᾶς ἐρχόμενος καὶ ταύτην ἀνέωξε τὴν πύλην εἰσελθὼν εἰς τὸν κόσμον καὶ εἰς τὸν Πατέρα ἀνελθὼν οὐκ ἠνέσχετο κλεῖσαι ἀλλ' ἐξ ἐκείνου διὰ ταύτης ἐπιδημεῖ τοῖς ἀνθρώποις... Ἐπὶ γὰρ τῶν μυστηρίων τῶν ἱερῶν τὸν τάφον αὐτοῦ γράφοντες καὶ τὸν θάνατον αὐτοῦ καταγγέλλοντες, δι' αὐτῶν γεννώμεθα καὶ πλαττόμεθα καὶ ὑπερφυῶς συναπτόμεθα τῷ Σωτῆρι... Ταῦτα γὰρ ἔστι δι' ὧν αὐτῷ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν...» (PG 150, 304, 501, 504).*

Μετὰ ἀπ' ὅλα αὐτά, εὐκόλα κατανοεῖ κανεὶς ὅτι παρεμβαίνοντας ὁ Θεὸς χαρισματικὰ καὶ δυναμικὰ στή κτίση καὶ στὸν ἄνθρωπο, ἐγκαινίασε τὸν καινούργιο αἰῶνα τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, κάμνοντας τὰ ἔσχατα παρόντα καὶ φέροντας τὰ παρόντα στὴν κατάσταση τῆς πρόγευσης τῆς δόξας τοῦ «*ἐσφαγμένου ἀρνίου ἐν τοῖς ἔσχατοις καιροῖς*».

Δὲν μπορούμε πράγματι νὰ γνωρίσουμε, μήτε νὰ διδαχθοῦμε τὸ μυστήριο τῆς Ἐκκλησίας στὴν πληρότητά του, χωρὶς τὸν σύνδεσμο τῆς ἀνθρώπινης ὑπαρξης μὲ τὸ Ζῶντα Θεὸ καὶ χωρὶς τὴν ὄντολογικὴ σχέση τοῦ πιστοῦ μὲ τὸν Χριστό. Εἶναι τὸ γεγονὸς αὐτὸ «*τὸ μυστήριον τὸν ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰῶνων καὶ τῶν γενεῶν... (τὸ ὁποῖον) νῦν ἐφανερώθη τοῖς ἀγίοις αὐτοῦ... (ὡς) ἐστὶν Χριστὸς ἐν ἡμῖν*» (Κολ. 1, 26 ἐξ.). Αὐτὴ ἡ ἀλήθεια θεωρήθηκε καὶ ὑπῆρξε αὐτονόητο δεδομένο, τόσο γιὰ τὸ κήρυγμα τῆς πρώτης Ἐκκλησίας, ὅσο καὶ γιὰ τὴ θεολογικὴ καὶ ἔμπρακτῃ τῶν πιστῶν προαίρεση. Αὐτὴ ὑπῆρξε κατάθεση καὶ μαρτυρία ψυχῆς καὶ προσπάθεια μετοχῆς τῶν πιστευόντων στὰ τῆς Ἐκκλησίας. Ἔτσι βιώνει ὁ κάθε συνειδητὸς χριστιανὸς τὸ τοῦ Ἁγίου Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου: «*Κεφάλαιον πάσης ἀγαθῆς σπουδῆς καὶ κορυφὴ κατορθωμάτων ἢ τῆς προσευχῆς ἐστὶ προσεδρεία δι' ἧς καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν ἐν κτήσει γινώμεθα, τοῦ Θεοῦ καλουμένου, χεῖρα συνεργὸν ἐπερέγοντος. Καὶ γὰρ κοινωνία τῆς μυστικῆς*

ἐνεργείας καὶ συνάφεια διαθέσεως τῆς πρὸς τὸν Θεὸν ἀγιότητος καὶ αὐτοῦ τοῦ νοῦ, δι' ἀγάπης ἀρρήτου πρὸς Κύριον, ἐν τῇ εὐχῇ τοῖς καταξιουμένοις γίνεται» (Φιλοκαλία, τόμ. 3, σελ. 177). Στὰ πλαίσια, λοιπόν, αὐτὰ ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς ὀριοθετεῖ τὶς ἀνθρώπινες προϋποθέσεις προσοικειώσεως τοῦ βιώματος τοῦ ἀποκαλυπτομένου Θεοῦ στὸν καθένα πιστό, ὅταν ἔγραφε ὅτι ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψε σὲ μᾶς «*ὅ,τι συνέφερε γινῶναι καὶ ὅ,τι ἠδυνάμεθα φέρειν*». Πρακτικότερα «*θεολογικότερα καὶ θεωρητικότερα*» ἢ καὶ πνευματικότερα θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε, ὅτι ἡ ὀρθόδοξη θεολογία καὶ ἡ προερχόμενη ἀπ' αὐτὴν πνευματικὴ ζωὴ, ὡς ὀρθοπραξία, ἔχει μυστηριακὸ χαρακτήρα. Τὸ βλέπουμε αὐτό, ὅταν τὸ μυστικὸ βίωμα λαμβάνει λεκτικὸ σχῆμα καὶ φραστικὴ διατύπωση στὴ σκέψη καὶ στὴ γραφίδα τῶν κατὰ χάριν σοφῶν τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τῶν γνήσιων ἐραστῶν τῆς θεολογίας μας. Αὐτοὶ ἔχοντας συνείδηση τῆς ὑπερβατικότητος τοῦ Θεοῦ, τῆς πνευματικῆς ἀνεπαρκειᾶς τους, τῆς χαρισματικῆς ἀγιοπνευματικῆς ἐμπειρίας καὶ τῆς κοινωνίας μὲ Αὐτὸν καταγράφουν μὲ περίσκεψη, συνετὴ διαύγεια καὶ μὲ τὴ βοήθεια τῶν ἀποφατικῶν διατυπώσεων «*τὰ ἄρρητα ῥήματα καὶ νοήματα*» τῆς ἐν Χριστῷ θεοφανείας. Καὶ ὅλα αὐτὰ «*ὡς ἐν ἐσόπτρῳ καὶ ἐν αἰνίγματι*» (...), γιὰ τὴν θεόσοφῃ μαρτυρία τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ «*ἐν τῇ δόξῃ τοῦ Πατρὸς ὁ Χριστὸς ἐλεύσεται, ἐν τῇ δόξῃ τοῦ Πατρὸς αὐτῶν Χριστοῦ οἱ δίκαιοι λάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος καὶ φῶς ἔσονται καὶ φῶς ὄψονται τὸ μόνης τῆς κεκαθαρμένης καρδίας ἐπίχαρι καὶ πανίερρον θέαμα, ὁ νῦν μὲν καὶ τοῖς ἐναγῆ πάντα δι' ἀπαθείας καὶ τὰ καθαρὰ διὰ τῆς εἰλικρινοῦς καὶ αὐλοῦ διαβεβηκόσι προσευχῆς ἐν ἀρραβῶνος μέρει μετρίως προφαίνεται, τότε δὲ τοὺς υἱοὺς τῆς Ἀναστάσεως ἐμφανῶς θεοποιήσει, συνδιαιωνίζων καὶ συνδιαιωνιζόμενος τῷ μεταδόντι τῇ καθ' ἡμᾶς φύσει θείας δόξης τε καὶ λαμπρότητος*» (Γρηγ. Παλαμᾶς, Ὑπὲρ τῶν ἡσυχάζόντων 2, 3, 66· Ματθ. ιγ', 43).

Ψευδοπροφητείες Πεντηκοστιανῶν

Τοῦ Πρεσβ. Βασιλείου Ἀ. Γεωργοπούλου (M. Th.)

Στὸ πλῆθος τῶν χριστιανικῶν αἱρέσεων ποὺ ἰδρῶν τόσο στὴν πατρίδα μας, ὅσο καὶ παγκοσμίως, ἀνήκουν καὶ οἱ αὐτοαποκαλούμενοι Πεντηκοστιανοί¹. Μὲ τὸν ὄρο Πεντηκοστιανοὶ ὀνομάζονται διεθνῶς, μαζὶ μὲ πλῆθος ἐπιμέρους προσδιορισμῶν, ἑκατοντάδες ἀκραῖες ὁμάδες τοῦ προτεσταντικοῦ χώρου, πολλές ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι καὶ ἀντιτριαδικές.

Βασικὰ γνωρίσματα τοῦ ἐν λόγῳ αἰρετικοῦ κινήματος εἶναι ἡ ὑποτιθέμενη γλωσσολαλία, οἱ θεραπείες ἀσθενῶν, ἡ προφητεία, κ.ἄ., τὰ ὁποῖα εἶναι κατὰ τοὺς ἰσχυρισμούς τους ἐκδηλώσεις τοῦ «*Βαπτίσματος μὲ Ἅγιο Πνεῦμα*». Βασικὴ πτυχὴ τῆς πεντηκοστιανῆς πλάνης εἶναι καὶ τὸ χάρισμα τῆς προφητείας, τὸ ὁποῖο ἔχει κατεξοχήν ἐσχατολογικὴ προοπτικὴ.

Ὁ ἐσχατολογικὸς προσανατολισμὸς τῶν πεντηκοστιανῶν «*προφητειῶν*» εἶναι ἄμεσα συνδεδεμένος μὲ ἓνα ἀκόμα ἐκβιαστικὸ ψυχολογικὸ γεγονός², τὸ ὁποῖο εἶναι ἡ «*ἄρπαγὴ τῆς Ἐκκλησίας*» ἀπὸ τὸν Χριστὸ πρὶν τὴν ἔλευση τοῦ Ἀντιχρίστου, σύμφωνα μὲ τοὺς ἰσχυρισμούς τους. Μὲ τὸν ὄρο βεβαίως «*Ἐκκλησία*» ἐννοοῦν τοὺς ἑαυτοὺς τους.

Ἐδῶ πρέπει νὰ προσθέσουμε, ὅτι ὑπάρχει ἓνας μεγάλος ἀριθμὸς πεντηκοστιανῶν ὁμάδων, ποὺ ὑποστηρίζει ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετο, ὅτι ἡ ἄρπαγὴ δηλαδὴ θὰ γίνῃ μετὰ τὴν ἔλευση τοῦ Ἀντιχρίστου καὶ τὴν μεγάλη θλίψη ποὺ θὰ ἀκολουθήσει. Οἱ ὁμάδες αὐτὲς χαρακτηρίζονται ὡς μεταθλιπτικοί³.

Σχετικὰ ἀκριβῶς μὲ τὴν πεντηκοστιανὴ διδασκαλία τῆς ἔλευσης τοῦ Χριστοῦ γιὰ τὴν «*ἄρπαγὴ τῆς ἐκκλησίας*», ἔχει ὑπάρξει ἓνας μεγάλος ἀριθμὸς ψευδοπροφητειῶν ἀπὸ πεντηκοστιανούς, γεγονός ποὺ ἐπιβεβαιώνει τὴν πραγματικότητά, ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ὁποῖο λαμβάνουν καὶ εἶναι πηγὴ τῶν ἀποκαλύψεων τους

εἶναι ὄχι τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, ἀλλὰ πνεῦμα πλάνης⁴.

α) Ψευδοπροφητείες Ἑλλήνων Πεντηκοστιανῶν

Ὁ κ. Λούης Φέγγος, ἰδρυτὴς καὶ ποιμένας τῆς Ἐλευθέρας Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Πεντηκοστῆς, ἰσχυρίζονται τὸ 1982, ὅτι τὰ δέκα κέρατα τοῦ θηρίου τῆς Ἀποκάλυψης (Ἀποκ. 13, 1), ἦσαν τὰ δέκα κράτη τῆς ΕΟΚ, ποὺ ποτέ δὲν θὰ γίνουν περισσότερα, καὶ μάλιστα θὰ διοικήσουν τὸν κόσμον μὲ ἡγέτη τὸν Ἀντίχριστο, ποὺ εἶναι Ἕλληνας, γι' αὐτὸ ἡ ἄρπαγὴ ἔλεγε, θὰ γίνῃ στὶς μέρες μας⁵.

Θὰ ἀφήσουμε τὴν ἐν λόγῳ ψευδοπροφητεία ἀσχολίαστη, ὑπειθυμίζοντας μόνον, ὅτι πρὸ ὀλίγων μηνῶν τὰ μέλη τῆς Εὐρωπαϊκῆς κοινότητος ἔγιναν εἰκοσιπέντε.

Τὸ Μάρτιο τοῦ 1986, στὴν ἐφημερίδα «*Χριστιανισμός*», ποὺ εἶναι τὸ ἐπίσημο ὄργανο τῆς Ἐλευθέρας Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Πεντηκοστῆς, δημοσιεύεται ἄρθρο μὲ τίτλο «*Τὸ ρολοῖ τοῦ Θεοῦ κτυπάει καὶ εἰδοποιεῖ*». Στὸ ἐν λόγῳ ἄρθρο, ἀφοῦ γίνεται μία σειρὰ συσχετισμῶν ἱστορικῶν γεγονότων τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα μὲ χωρία τῆς Ἀγ. Γραφῆς, προειδοποιεῖ ὁ συντάκτης τοῦ ἁρθρου ὅτι ἀπέμειναν δύο λεπτὰ καθὼς ὁ μικρὸς δείκτης δείχνει 12 καὶ ὁ μικρὸς παρὰ δύο λεπτὰ. Καὶ κατέληγε ὁ συντάκτης: «*Ἄς ἐτοιμαστοῦμε νὰ συναντήσουμε τὸν ἐρχόμενο Χριστό, γιὰ νὰ μὴ δοῦμε τὸν ἀντίχριστο νὰ ἀποκαλύπτεται*»⁶. Προφανῶς τόσα χρόνια μετὰ, δὲν ἐκπληρώθηκε ἡ προφητεία. Ἄν ἤθελε κανεὶς νὰ χαριτολογήσει θὰ ἔλεγε ὅτι κάποιος ξέχασε τὸ ρολοῖ ξεκούρντιστο καὶ σταμάτησαν οἱ δείκτες.

Ἀπὸ τίς πλέον ὁμως χαρακτηριστικὲς ψευδοπροφητείες τῶν Ἑλλήνων πεντηκοστιανῶν, ἦταν ὁ ἰσχυρισμὸς τους στὴν ἐφημερίδα τους τὴν 1-1-1991, ὅτι μέσα στὴ δεκαετία τοῦ 1990

ἐπρόκειτο νὰ συμβοῦν τρία πολὺ μεγάλα γεγονότα. Πρῶτον, ἡ ἀρπαγὴ τῆς Ἐκκλησίας, δεύτερον, ὁ ἐρχομὸς τοῦ Ἀντίχριστου πού θὰ βασιλεύσει ὅλους τοὺς ἀνθρώπους πού δὲν θὰ λάβουν μέρος στὴν ἀρπαγὴ, καὶ τρίτον θὰ γίνεῖ ὁ τρίτος παγκόσμιος πόλεμος⁷. Φυσικὰ τίποτα δὲν πραγματοποιήθηκε ἀπὸ τὸ προφητευόμενα, ἐπιβεβαιώνοντας τὸν λόγο τοῦ Κυρίου, ὅτι οἱ ψευδοπροφήτες θὰ ἀποκαλύπτονται ἀπὸ τοὺς καρπούς τους (Ματθ. 7, 15-20).

Στὴν ἴδια ἐφημερίδα (Ιούλιος 1991, σελ. 6) ξαναπροφητεύεται: «*Ἡ ὥρα τοῦ Ἀντίχριστου εἶναι ὅπως δὴποτε πλησίον: Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ εὐρωπαϊκοῦ κράτους θὰ εἶναι ὁ Ἀντίχριστος. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1992 πού ἔχει ἐξαγγελθεῖ ἡ ἐνοποίηση τῆς Εὐρώπης, θὰ δοῦμε πολὺ καθαρὰ καὶ ἴσως καὶ τὸ πρόσωπο τοῦ ἀντιχρίστου*». Μία ἀκόμα βεβαίως ψευδοπροφητεία ἀνεκπλήρωτη.

β) Ψευδοπροφητεῖες Ἀμερικανῶν Πεντηκοστιανῶν

Ἡ πλέον κλασικὴ περίπτωση ἀμερικανοῦ πεντηκοστιανοῦ ψευδοπροφήτη εἶναι τοῦ E. Whisenant. Τὸ βιβλίον του μὲ τίτλο «*Ὁ γδόντα ὀκτὼ λόγοι γιὰ τοὺς ὁποίους ἡ ἀρπαγὴ θὰ γίνεῖ τὸ 1988*»⁸, πούλησε στὶς ΗΠΑ πάνω ἀπὸ 4 ἑκατομμύρια ἀντίτυπα. Ὅταν φυσικὰ διαψεύστηκε, μὲ κωμικὲς δικαιολογίες γιὰ τὴν ἀποτυχία του, ἐξέδωσε ἕνα νέο βιβλίον μὲ τίτλο «*Ἡ τελευταία κραυγὴ. Ἀναφορὰ στὴν ἀρπαγὴ τοῦ 1989*» πωλώντας φυσικὰ κάποιες χιλιάδες ἀντίτυπα. Βεβαίως, οἱ ἀναγνώστες του καὶ οἱ πεντηκοστιανοὶ πού τὸν πίστευσαν, ἀναμένουν ἀκόμα τὴν ἀρπαγὴ τους, καὶ τὴν δευτέρα ἔλευση τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ D. Miller στὸ βιβλίον της «*Ἀγρυπνεῖτε καὶ ἐτοιμάζεστε. Ἐκατομμύρια ἐξαφανίζονται τὸ 1992*»⁹ προφήτευε καὶ ὄριζε τὴν ἀρπαγὴ τὸ 1992. Ἀντιθέτως, ὁ C. Taylor¹⁰ ἐκδότης πεντηκοστιανοῦ περιοδικοῦ, ἔχοντας ἄλλη ἀποκάλυψη, ὄριζε τὴν ἀρπαγὴ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1994, ἐνῶ ὁ πεντηκοστιανὸς πάστορας Johy Hikle¹¹ ὄριζε τὴν ἀρπαγὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἐπιστροφή τοῦ Χριστοῦ στὶς 9 Ἰουνίου 1994.

Νομίζουμε, ὅτι μὲ τὰ ὅσα ἀναφέραμε, γίνονται ἀντιληπτὰ, πῶς στὸ χῶρον τῶν λεγομένων πεντηκοστιανῶν δὲν ἐπιδημεῖ τὸ Πανάγιο

Πνεῦμα, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης. Ἦδη ἀπὸ τὴν Παλαιὰ Διαθήκη¹² ὁ Θεὸς μᾶς προειδοποιεῖ, ὅτι γνώρισμα τῶν ψευδοπροφητῶν εἶναι ἡ μὴ πραγματοποίηση καὶ ἡ μὴ ἐπαλήθευση τῶν λόγων τους. Γιὰ ὅσους ὁμως παρασύρθηκαν καὶ πίστευσαν τὶς κακοδοξίες καὶ ψευδοπροφητεῖες τῶν πεντηκοστιανῶν, χαρακτηριστικοὶ εἶναι ἐν προκειμένῳ οἱ λόγοι τοῦ Εὐαγγεῖου Ποντικοῦ «*Λόγοι αἰρετικῶν ἄγγελοι θανάτου, καὶ ὁ δεχόμενος αὐτοὺς ἀπολεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν*»¹³.

Σημειώσεις

1. Handbuch Religiöse Gemeinschaften: Freikirchen, Sondergemeinschaften, Sekten Weltanschauungsgemeinschaften, Neureligionen, für d. VELKD, (hrsg. von H. RELLER), Gütersloh 1978, σελ. 132-147. K. HUTTEN, Seher, Grübler, Enthusiasten, Stuttgart 1982¹², σελ. 303-379. Πρωτ. ΑΝΤ. ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ, Πεντηκοστιανοὶ καὶ Ὁρθοδοξία, Ἀθήνα 1995². ΔΗΜ. ΚΟΚΟΡΗ, Πεντηκοστιανισμὸς. Αἵρεσις καὶ πλάνη, Ἀθήνα 1997. Μοναχὴς ΑΝΤΩΝΙΑΣ, Νεοπεντηκοστιανὸς στὴν Ἑλλάδα, Ἀθήνα 1999.

2. Ἡ ΠΓ Πανορθόδοξος Συνδιάσκεψη διὰ θέματα αἱρέσεων καὶ παραθρησκείας (29/10-2/11/2001) διαπίστωνε σχετικῶς: «*Τὴν τελευταία δεκαετία τοῦ λήξαντος αἰῶνος τὸ βασικὸ κήρυγμα τῶν Πεντηκοστιανῶν ἦταν, ὡς γνωστὸν, τὸ “περὶ ἀρπαγῆς τῆς Ἐκκλησίας”, τὸ ὁποῖο λειτουργοῦσε κατὰ τρόπο ἐκβιαστικὸ πρὸς τὰ ταλαίπωρα θύματα τῆς πλάνης. Τὸ ἀναμενόμενο ὁμως δὲν συνέβη καὶ τὸ κίνημα παραμένει ἐκθετο ἀπέναντι στοῦ βασικώτερου “πεντηκοστιανό” δόγμα*». Βλ. περ. ΔΙΑΛΟΓΟΣ, (26) 2001, σελ. 26.

3. Βλ. R. GUNDRY, The Church and the Tribulation, Grand Rapids, Zondervan 1973. B. J. PAYNE, Encyclopedia of Prophecy, Grand Rapids, Eerdmans 1980.

4. Ἱερομ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΡΟΟΥΖ, Ἡ Ὁρθοδοξία καὶ ἡ θρησκεία τοῦ μέλλοντος, ἐκδ. Ἐργήγορη, Ἀθήνα 2000, σελ. 188, 202-204.

5. Πρωτ. ΑΝΤ. ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ, Ἐγχειρίδιον αἱρέσεων καὶ παραχριστιανικῶν ὁμάδων, ἐκδ. Ἰ. Μ. Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης, Πρέβεζα 1991², σελ. 218-219.

6. Χριστιανισμὸς, Ἄρ. Φ. 3, Μάρτιος 1986, σελ. 1.

7. Χριστιανισμὸς, Ἄρ. Φ. 73, Ἰανουάριος 1991, σελ. 1, 4.

8. EDGAR WHISENANT, Eighty-eight Reasons Why the Rapture will be 1988, Little Rock, 1988.

9. D.A. MILLER, Watch and Be Ready! 1992 Millions Disappear, Stokton 1992.

10. CHARLES TAYLOR, Bible Prophecy, Autumn 1993, σελ. 3.

11. P. CROUCH, Send us Around the World, Praise the Lord, 4 Aug. 1993, σελ. 2.

12. Δευτ. 18, 22. Ἱερ. 36, 7-9. Ματθ. 7, 15-20. Λουκ. 6, 43-44. 2 Περ. 2, 1. Ἰωάν. 4, 1.

13. ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ ΠΟΝΤΙΚΟΥ, Πρὸς τοὺς ἐν κοινοβίοις μοναχοὺς, 125. ΒΕΠΕΣ 78, 231.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Του Κωνσταντίνου Χολέβα

Χριστός και ναρκωτικά

Στην Έφημερίδα «τὸ ΒΗΜΑ» τῆς 12/7/2003 δημοσιεύθηκε μία λίαν ἐνδιαφέρουσα ἐπιστολή τῆς κ. Έ. Ἀντωνοπούλου-Χαραλαμποπούλου, Ἀστροφυσικοῦ, Ἐπικούρου Καθηγητρίας τοῦ Τμήματος Φυσικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἀναφέρεται στὴν σωτήρια ἐπίδραση τῆς Πίστewς, ἡ ὁποία λειτουργεῖ ὡς ἡ μόνη πραγματικὴ ἀποτοξίνωση ἀπὸ τὰ ναρκωτικά. Παραθέτουμε ἓνα ἀπόσπασμα τῆς ἐπιστολῆς:

«Ἀπὸ τῆ μητρικῆ συμπαράσταση στὶς φυλακισμένες, καὶ ἰδιαίτερα στὶς φυλακισμένες γιὰ ναρκωτικά, μιὰ εἰκόνα καὶ ἓνα μήνυμα. Εἴμαστε σὲ θάλαμό τους, στὴ Β' πτέρυγα φυλακῶν Κορυδαλλοῦ.

– Δὲν ξέρω τί ἔχουμε ὅλες, εἶπε ἡ Σάσα, θέλουμε νὰ πεθάνουμε. Νὰ τελειώνουμε.

– Ἡ Σοφία πιστεῦει στὸ Θεό, εἶπε ἡ Δώρα γιὰ νὰ σπάσει τὴν πένθιμη σιωπὴ πού βασιλευε.

– Naί, πιστεῦω, ὁμολόγησε ἡ Σοφία, ἀλλὰ δὲν πιστεῦω ὅσο πρέπει, γι' αὐτὸ ξανάπεσα. Ἐννιά χρόνια τώρα ἡ ἡρώϊνη μὲ ἔχει σκλάβαι. Ἐ, λοιπόν, ἀπὸ αὐτὴ τῆ σκλαβιά ἓνας καὶ μόνον ἓνας μπορεῖ νὰ μὲ ἐλευθερώσει. Ὁ Χριστός.

Ὅσα παιδιὰ ἀπὸ μᾶς Τὸν πίστεψαν καὶ Τὸν ἀγάπησαν ἐλευθερώθηκαν. Δὲν ξαναπῆραν ναρκωτικό».

Θρησκευτικὴ ἀγωγή στὸ Νηπιαγωγεῖο

Πολὺ ἐνθαρρυντικὰ εἶναι τὰ ἀποτελέσματα ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης, ἡ ὁποία διενεργήθηκε ἀπὸ τὸν Λέκτορα τοῦ Παιδαγωγικοῦ Τμήματος Προσχολικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Πανεπιστημίου Κρήτης δρ.α Κυριάκο Σταυριανὸ καὶ στὴν ὁποία ἔλαβαν μέρος 205 νηπιαγωγοί. Ὅπως μᾶς πληροφορεῖ σχετικὸ δημοσίευμα τῆς ἐφη-

μερίδος ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ τῆς 19-7-2003 οἱ νηπιαγωγοὶ θεωροῦν ἀπαραίτητη τὴν θρησκευτικὴ ἀγωγή στὰ παιδιὰ ἡλικίας κάτω τῶν 5 ἐτῶν. Ἐπιθυμοῦν τὴν θρησκευτικὴ ἀγωγή στὴ νηπιακὴ ἡλικία, γιὰτὶ μεταδίδει ἠθικὲς ἀξίες καὶ ἀποτελεῖ τὴν ἀρχὴ δημιουργίας θρησκευτικῆς καὶ χριστιανικῆς συνειδήσεως στὰ παιδιὰ, ἐνῶ συμφωνοῦν ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχει κάποιον ἐγχειρίδιον πού θὰ βοηθεῖ στὴν μετάδοση τῆς θρησκευτικῆς ἀγωγῆς. Συγκεκριμένα, στὴν ἐρώτηση ἂν θεωροῦν ἀπαραίτητη τὴν θρησκευτικὴ ἀγωγή τὸ 95,1% ἀπήντησε θετικὰ, τὸ 2,4% ἀρνητικὰ καὶ τὸ 2,4% δὲν εἶχε γνώμη γιὰ τὸ θέμα. Ἐξ ἄλλου ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία τῶν νηπιαγωγῶν (97,5%) ἀπήντησαν ὅτι κάνουν προσευχὴ στὰ σχολεῖα καὶ στὶς περισσότερες περιπτώσεις ἡ προσευχὴ αὐτὴ γίνεται δύο φορές τὴν ἡμέρα. Τὰ παιδιὰ ἐκκλησιάζονται μὲ τὸ νηπιαγωγεῖο σὲ ποσοστὸ 75,4%. Εὐχάριστη, λοιπόν, ἡ προσπάθεια τῶν νηπιαγωγῶν μας καὶ πρέπει νὰ βρεῖ συμπαράσταση ἀπὸ τὸν ἐφημεριακὸ Κλῆρο τῆς Ἑλλάδος.

*Ἀγνωστες πτυχῆς τοῦ Ἀντώνη Σαμαράκη

Γιὰ τὸν αἰμίμηστο διεθνὸς φήμης συγγραφέα Ἀντώνη Σαμαράκη μίλησε στὴν ἐφημερίδα ΚΑΒΑΛΑ τῆς 12-8-2003 ὁ πολυγραφότατος Ἀρχιμανδρίτης π. Ἡλίας Μαστρογιαννόπουλος. Ὅπως ἀνέφερε, γνωρίσθηκαν στὴν Ἀθήνα τὸ 1950 καὶ ὁ Σαμαράκης φαινόταν ὅτι εἶχε βαθιεῖς ἀνησυχίες ἀνθρώπινες καὶ πνευματικῆς. Ἐτσι γιὰ μίαν περίοδο 3-4 ἐτῶν ἤλθε κοντὰ στοὺς Χριστιανικοὺς κύκλους διανοουμένων. Ἐγραψε μάλιστα στὸ περιοδικὸ ΑΚΤΙΝΕΣ ὀρισμένα πολὺ ὠραῖα ποιήματα, μὲ τὸ ψευδώνυμο Ἰωσήφ Κυπριανός, γιὰ τὸν Χριστὸ καὶ τὴν συμπόνια γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ τὰ φτωχὰ παιδιὰ.

Συμφώνως πρὸς τὸν π. Ἡλία αὐτὸ ἦταν τὸ

χαρακτηριστικό τοῦ Σαμαράκη, ὁ πόνος του γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Ὅταν πρὸ δέκα περίπου ἐτῶν ἀνεκηρύχθη ἐπίτιμος Διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, τελείωσε τὴν ὁμιλία του ὡς ἐξῆς: «Ὅταν κάποτε θὰ μᾶς ψάλουν ἐκεῖνο ποὺ λέει βασιλεὺς ἢ στρατιώτης, πλούσιος ἢ πένης, δίκαιος ἢ ἀμαρτωλός, τί θὰ ἀπαντήσουμε; Ἐχουμε κάτι νὰ ἀπαντήσουμε τῇ μεγάλῃ ἐκείνῃ ἡμέρᾳ τῆς ἀναχωρήσεώς μας». Καὶ καταλήγει ὁ π. Ἡλίας: «Ὁ Σαμαράκης ἀνησυχοῦσε, μέσα του ἔψαχνε κάτι βαθύτερο καὶ δὲν ἀπεμπόλησε τίς ἀξίες του, ὅπως κάποιοι πίστευαν!».

Ἐκκλησία καὶ Γλῶσσα

Μὲ ἀπόφαση τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου ἀνετέθη στὴν Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Πολιτιστικῆς Ταυτότητος ἢ μελέτη καὶ ἡ ὑποβολὴ προτάσεων γιὰ τὴν διδασκαλία τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς γλώσσης στοὺς κληρικοὺς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ποιμαίνουσα Ἐκκλησία ἔχει ἐντοπίσει τὸ πρόβλημα κυρίως σὲ ὀρισμένους ἐκ τῶν νέων κληρικῶν, οἱ ὁποῖοι δυσκολεύονται νὰ ἀναγνώσουν τίς εὐχές καὶ τίς εὐαγγελικὲς περικοπές. Εἶναι φυσικὸ νὰ ἐπηρεάζονται οἱ κληρικοί μας ἀπὸ τὴν περιρρέουσα ἀτμόσφαιρα, ἡ ὁποία δὲν εἶναι φιλικὴ πρὸς τὴν γλῶσσα τῶν Εὐαγγελίων καὶ τῶν Πατέρων. Ἡ Ἐκκλησία, ὅμως, εἶναι Σχολεῖο ὑπὸ τὴν εὐρυτέρα ἐννοια καὶ στὸ πλαίσιο αὐτὸ πρέπει νὰ διατηρεῖ τὴν πατροπαράδοτο μορφή τῆς ἐκκλησιαστικῆς γλώσσης, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ ἓνα σημαντικό σταθμὸ στὴν ἱστορικὴ ἐξέλιξη τῆς ἐνιαίας ἑλληνικῆς γλώσσης. Σὲ πολὺ πιὸ δύσκολα χρόνια, ὅπως ἐπὶ Τουρκοκρατίας, Ἰταλοκρατίας κ.λπ., ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία διέσωσε καὶ δίδαξε τὰ ἑλληνικὰ μέσα ἀπὸ τὴν Θεία Λειτουργία, τὸ Ψαλτῆρι καὶ τὴν Ὁκτώηχο. Αὐτὰ ἦταν τὰ «σχολικά» βιβλία τῶν ὑποδούλων Ἑλλήνων καὶ τῶν Ἀγωνιστῶν τοῦ 1821. Σήμερα ποὺ δοξάζουμε τὸν Θεὸ διότι εἴμαστε ἐλεύθερη χώρα ἔχουμε ὑποχρέωση νὰ διαφυλάξουμε ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ τὸν γλωσσικὸ θησαυρὸ μας.

ΝΕΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ «ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ»

Μικρὸν Εὐχολόγιον ἢ Ἀγιασματάριον

Ἐκδοση ΙΕ', ἀναθεωρημένη
καὶ ἐπηρεξημένη, σχῆμα 14X21,
σελίδες 517, Ἀθήνα 2003.

Ἐκδόθηκε καὶ κυκλοφορεῖται σὲ νέα ἔκδοση πλήρως ἀναθεωρημένη τὸ «Μικρὸν Εὐχολόγιον ἢ Ἀγιασματάριον» ἀπὸ τίς Ἐκδόσεις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Φαναρίου κ. Ἀγαθάγγελος, Γενικὸς Διευθυντῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ὁ ὁποῖος εἶχε τὴν ἐπιμέλεια τῆς παρούσης ἐκδόσεως, μερίμνησε γιὰ τὴν ἄρτια ἐμφάνιση τοῦ βιβλίου, γιὰ τὴ διόρθωση τῶν ἡμαρτημένων καὶ τὴν προσθήκη ὀρισμένων Ἀκολουθιῶν καὶ εὐχῶν, ὥστε τὸ παρὸν Εὐχολόγιον νὰ ἀποτελεῖ ἀναγκαῖο καὶ χρηστικὸ βοήθημα τῶν κληρικῶν. Προσδοκᾷ δὲ –ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τὸ νέο «Ἱερατικόν»– τὰ Λειτουργικὰ βιβλία, τὰ ὁποῖα θὰ ἐκδώσει ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία νὰ τελειοποιηθοῦν καὶ νὰ ἀποτελοῦν πρότυπο Λειτουργικῶν ἐκδόσεων.

Τὸ νέο «Μικρὸν Εὐχολόγιον» ἐκδόθηκε σὲ νέο σχῆμα (14X21), μὲ νέα στοιχειοθεσία, «βινιέτες» καὶ «κοσμήματα».

Προσετέθη ἡ «Ἀκολουθία μεταδόσεως τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων εἰς ἀσθενῆ», ἡ «Εὐχὴ εἰς βασιλόπιτταν», ἡ «Εὐχὴ εἰς πίτταν Ἀγίου Φανουρίου» καὶ ἄλλες Εὐχές, οἱ ὁποῖες δὲν ὑπῆρχαν. Στὸ τέλος τοῦ βιβλίου ὑπάρχει ἀναλυτικὸ μηνιαῖο ἐορτολόγιο.

Ἡ Πληροφορική στὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας Ἐνα νέο πρόγραμμα τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας

Ἡ Ἀποστολική Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σέ συνεργασία μέ τὴν «Ἀδάμ πληροφορική» δημιούργησε τὸ πρόγραμμα Ecclesia Office, τὸ ὁποῖο προορίζεται γιὰ τὴν ὀργάνωση καὶ τὴ γραμματειακὴ ὑποστήριξη τῶν κατὰ τόπους ἱερῶν Μητροπόλεων, τῶν ἐνοριακῶν καὶ προσκυνηματικῶν ναῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ἐν γένει Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας.

Ὁ χρήστης τοῦ προγράμματος ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ καταχωρεῖ, νὰ ταξινομεῖ, νὰ ἀναζητᾶ καὶ νὰ ἐκτυπώνει ὅλα τὰ στοιχεῖα σέ πολυτονικὴ - unicode γραφὴ μέ χρήση οἰασθῆ-ποτε πολυτονικῆς διαθέσιμης γραμματοσειρᾶς, χωρὶς νὰ χρειάζεται κανένα ἀπολύτως ἄλλο ὑποστηρικτικὸ πρόγραμμα.

Τὸ πρόγραμμα Ecclesia Office ἐκτυπώνει αὐτόματα ὅλα τὰ ἔντυπα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πού ἀφοροῦν τὰ ἱερά μυστήρια τοῦ γάμου καὶ τῆς βαπτίσεως σέ πολυτονικὴ γραφὴ (πιστοποιητικὰ ἀγαμίας, αἰτήσεις γάμων, ἄδειες γάμων, δηλώσεις γάμων, ἀντίγραφα δηλώσεων γάμων, αἰτήσεις βαπτίσεων ἑτεροδόξων, δηλώσεις βαπτίσεων, ἀντίγραφα δηλώσεων βαπτίσεων).

Τηρεῖ δυναμικὰ μεταβαλλόμενα ἀρχεῖα στὶς ἀκόλουθες κατηγορίες:

- Γάμοι
- Βαπτίσεις
- Ληξιαρχεῖο θανάτων
- Μητρῶο ὀνομάτων
- Ἐνορίτες
- Ὁρθόδοξοι ἐξ ἑτεροδόξων
- Προσωπικὸ ἱερῶν Μητροπόλεων καὶ ἱερῶν ναῶν (ιερεῖς καὶ λοιποὶ ἐργαζόμενοι)
- Αἰμοδότες
- Ἀρχειοθέτηση ἐγγράφων (scanner - ἐκτύπωση - ἀναζήτηση)
- Ἐνοριακὸ φιλόπτωχο ταμεῖο (μέλη - περιπτώσεις ἀναξιοπαθούντων)
- Διακονία (ποιμαντικὴ - κατηχητικὴ - πνευματικὴ)
- Περιουσία (κινητὴ - ἀκίνητη)

Τὸ πρόγραμμα παρέχει τὴ δυνατότητα στὸν χρήστη νὰ δημιουργεῖ ὁ ἴδιος σέ ὅλες τὶς ἐνότητες κατηγορίες καταχωρήσεων στοιχείων σύμφωνα μέ τὶς ἰδιαίτερες ἀνάγκες τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ τοῦ ἱεροῦ ναοῦ, καὶ ἐκτυπώνει ἐτικέτες γιὰ ὁμαδικὴ ἀποστολὴ ἀλληλογραφίας συνολικὰ ἢ κατ' ἐπιλογήν.

Καθιστᾶ εὐκόλη καὶ γρήγορη τὴν ἐπικοινωνία καὶ ἀνταλλαγὴ στοιχείων μεταξὺ ἱερῶν ναῶν καὶ ἱερῶν Μητροπόλεων. Ὅλες οἱ καταστάσεις καὶ τὰ ἔντυπα ἐκδίδονται καὶ ὡς ἠλεκτρονικὰ ἔγγραφα τύπου PDF (Portable Document Format). Τὸ πρόγραμμα δημιουργεῖ, ἐπίσης, ἔγγραφα Word, Excel, RTF καὶ λειτουργεῖ μέ Windows 98, 2000, μέ XP (Home Edition, Professional) καὶ σέ μονοτονικά, μέ τὶς ἴδιες ἀκριβῶς προδιαγραφές.

Τὸ Ecclesia Office σχεδιάστηκε γιὰ νὰ λειτουργεῖ σέ δίκτυο ἱερῶν Μητροπόλεων καὶ ἱερῶν ναῶν καθιστώντας τὴν μεταξύ τους ἠλεκτρονικὴ ἀνταλλαγὴ στοιχείων γρήγορη καὶ εὐκόλη.

Εἶναι φιλικὸ στὸν χειρισμὸ του καὶ δὲν ἀπαιτοῦνται εἰδικές γνώσεις ἢ ἐμπειρία.

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Τοῦ Ἀρχιμ. Ἐπιφανίου Οἰκονόμου
Ἐκπροσώπου Τύπου τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου
Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου

Κυριακὴ Δ' Λουκᾶ. Λουκ. η', 5-15

Ἡ σπορὰ τοῦ θείου λόγου

Ἐγερτήριο σάλπισμα θὰ μπορούσε νὰ χαρακτηριστεῖ τὸ σημερινὸ Εὐαγγελικὸ ἀνάγνωσμα, καθὼς δίνει τὸ ἔναυσμα γιὰ τὴν ἔναρξη τῶν δραστηριοτήτων μας, στὰ πλαίσια τοῦ νέου ἱεραποστολικοῦ ἔτους. Ἡ παραβολὴ τοῦ σπορέως εἶναι συνδεδεμένη μὲ αὐτὸ τὸ γεγονός καὶ μᾶς παρουσιάζει τὸν Κύριο ὡς παράδειγμα διδασκάλου ποὺ ἀγωνίζεται νὰ καρποφορήσει ὁ σπόρος τῆς διδασκαλίας Του στὸν ἄνυδρο καὶ ἄοσμο πνευματικὸ κόσμο.

Συνεχιστὴς τοῦ ἔργου τῆς σπορᾶς τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ στὴν ἱστορία εἶναι ἡ Ἐκκλησία καὶ οἱ φορεῖς της, εἴτε αὐτοὶ εἶναι κληρικοί, εἴτε τὰ λαϊκὰ στελέχη της, ποὺ ἔχουν ἐπιφορτιστεῖ τὸ ἔργο τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῶν ψυχῶν. Πρόκειται γιὰ ἔργο μοναδικό, ἀφοῦ ἔχει νὰ κάνει μὲ τὴν πνευματικὴ καλλιέργεια τῶν ἀνθρώπων, ἢ ὅποια καὶ τοὺς καθιστᾷ ἱκανοὺς νὰ ζήσουν καὶ νὰ βιώσουν τὴν «ἐν Χριστῷ ζωὴ», μιὰ ζωὴ ποὺ τοὺς κάνει δυνάμει μετόχους τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ἀλήθεια, βέβαια, εἶναι πὼς αὐτὸ τὸ ἔργο, ἀκριβῶς ἐπειδὴ εἶναι μοναδικό καὶ ἅγιο, πολεμεῖται βάνουσα καὶ λυσσαλέα ἀπὸ τὸν πατέρα τοῦ ψεύδους, τὸ Διάβολο. Εἶναι ἐκεῖνος ποὺ προβάλλει προσκόμματα καὶ σκοπέλους στὴν προσπάθεια τῶν πιστῶν γιὰ τὴν πνευματικὴ τους ἀνοδο καὶ συμπόρευση μὲ τὸ Χριστό. Εἶναι ἐκεῖνος ποὺ μὲ τὰ θέληγτρά του προσπαθεῖ νὰ μετατρέψει τὴν πραγματικότητα καὶ νὰ πείσει τοὺς ἀγωνιστὲς Χριστιανοὺς ὅτι ὁ ἀγὼνας γιὰ τὴ σωτηρία εἶναι ματαιοπονία, ἀπάτη καὶ κάνει τὸ πᾶν γιὰ νὰ ὑψώσει ἀπειλητικὰ τὰ ἀγκάθια τοῦ ψεύδους του γιὰ νὰ πνίξει τὸ σπόρο τῆς ἀλήθειας, πρὶν αὐτὸς καρποφορήσει καὶ φωτίσει τὸν ἀγῶνα τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλά, ποιά εἶναι αὐτὰ τὰ ἀγκάθια;

• Τὸ πρῶτο ἀγκάθι εἶναι οἱ βιοτικὲς μέριμνες. Σαλεύουν μέσα μας τὴν πίστη, κλονίζουν τὴν ἐμπιστοσύνη μας πρὸς τὸ Θεὸ καὶ ἀπασχολοῦν ἀποκλειστικὰ τὴ σκέψη καὶ τὴν ὑπαρξή μας μὲ τὸ τί θὰ γίνεῖ σ' αὐτὴ τὴ ζωὴ, πὼς θὰ διάγουμε καλύτερα καὶ πιὸ ἄνετα τὴν καθημερινότητα. Ἔτσι, ὅμως, φυλακίζεται τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐμποδίζεται νὰ ζήσει στὰ ὕψη, γιὰ τὰ ὅποια πλάστηκε, καὶ νὰ ἐνδιαφερθεῖ γιὰ τὴ σωτηρία τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς.

• Τὸ δεύτερο φοβερὸ ἀγκάθι εἶναι οἱ ἡδονὲς τῆς ζωῆς. Εἶναι ἡ ζωὴ τῶν αἰσθήσεων, οἱ ἐφήμερες ἀπολαύσεις, οἱ ἐφάμαρτες διασκεδάσεις, ἢ ἱκανοποίηση τῶν ἐνστίκτων, αὐτὸ ποὺ γενικότερα ὀνομάζουμε κοσμικὴ ζωὴ. Ἡ πραγματικότητα, ὅμως, εἶναι σαφής: οἱ ἄνθρωποι ποὺ παραδίδονται στὴ λατρεία τῆς σάρκας, ποὺ αἰχμαλωτίζονται ἀπὸ τὴν ἀπατηλὴ λάμψη τῶν ἐγκόσμιων ἡδονῶν, συμπνίγουν μέσα τους τὸ σπόρο τοῦ θείου λόγου καὶ τελικὰ τὸν ἐξαφανίζουν. Καὶ ἂν ἀκόμα πιστεύουν στὸ Θεὸ καὶ ἂν ἔχουν κάποιες πνευματικὲς ἀναζητήσεις, ἢ φιληδονία, μὲ τὴν ὅποια ἔχουν περιπλακεῖ, δὲν ἀφήνει τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ νὰ δράσει εὐεργετικὰ στὴν καρδιά τους.

Ἡ σημερινὴ Εὐαγγελικὴ περικοπὴ εἶναι μιὰ ἀφορμὴ καὶ μιὰ εὐκαιρία γιὰ νὰ προσδιορίσει ὁ καθένας ἀπὸ ἐμᾶς τοὺς Χριστιανοὺς, ποιά εἶναι τὰ ἀγκάθια ἐκεῖνα ποὺ καταπνίγουν τὴ διάθεσή μας νὰ ἐπενδύσουμε ἀπὸ τώρα στὴν προοπτικὴ τῆς αἰώνιας ζωῆς. Ἄς ἐκμεταλλευτοῦμε, λοιπόν, τὰ μηνύματά της γιὰ νὰ μάθουμε νὰ ξεριζώνουμε κάθε ἀγκάθι ποὺ φυτρώνει στὴν καρδιά μας. Ἔτσι ὁ θεῖος λόγος θὰ ριζώνει μέσα μας καὶ θὰ καρποφορεῖ τοὺς καρποὺς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. ΑΜΗΝ!

Κυριακή Ζ' Λουκᾶ. Λουκ. η', 41-56

«Πορεύου εἰς εἰρήνην»

Μέ τὴν ὑπέροχη καὶ λίαν περιεκτικὴ εὐχή «Πορεύου εἰς εἰρήνην», κατευόδωσε ὁ Ἰησοῦς τὴν αἰμορροοῦσα γυναίκα τῆς Εὐαγγελικῆς περικοπῆς, πού μόλις εἶχε θεραπεύσει ἀπὸ τῆς χρόνια ἀσθενείας της. Ὁ λόγος γιὰ τὴν εἰρήνην ἦταν ἀρκετὰ συνηθισμένος στὶς ὁμιλίαι τοῦ Κυρίου, θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι τοῦ ἦταν καὶ ἀρκετὰ προσφιλῆς, γιὰτὶ ἦταν σὰ νὰ μιλά γιὰ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό Του, πού εἶναι ἡ προσωποποίηση τῆς εἰρήνης.

Ἡ εἰρήνη εἶναι ἓνα πολύτιμο ἀγαθό, τὸ ὁποῖο ὅλοι ἐξυμνοῦν, ἀλλὰ λίγοι φροντίζουν γιὰ τὴν καρποφορία καὶ τὴν ἐπικρατήσή του στὸν κόσμο. Συχνά, ἀντὶ γιὰ τὴν εἰρήνην, ὑπηρετοῦνται οἱ συγκρούσεις, οἱ ἀντιπαραθέσεις, οἱ πόλεμοι, ἀνάμεσα στὰ ἔθνη, στὶς κοινωνίες, στὶς οἰκογένειες, ἀλλὰ δυστυχῶς καὶ στὶς ψυχές τῶν ἀνθρώπων πού βιώνουν τὴ διάσπαση καὶ τὴν ταραχή.

Εἶναι φυσικό, ὅμως, σ' ἓνα κόσμο πού ἔχει ἀποβάλλει ἀπὸ τὴ ζωὴ του τὸ Χριστό, πού υἰοθέτησε ὡς τρόπο ζωῆς τὴ διασπαστικὴ δύναμη τῆς ἀμαρτίας, πού ἀρνήθηκε τὴ μακάρια εἰρήνην τοῦ Θεοῦ ἀνθρώπου, εἶναι φυσικό νὰ παρατηροῦνται γεγονότα καὶ φαινόμενα τραγικά, πού ὑποβαθμίζουν τὴν ἀνθρώπινη προσωπικότητα καὶ καταρρακώνουν τὴν ἀνθρώπινη ἀξία. Ὁ κόσμος σήμερα «κεῖται ἐν τῷ πονηρῷ» καὶ ξεχνᾷ ὅτι ὁ Κύριος μακάρισε τοὺς εἰρηνοποιούς καὶ τοὺς χαρακτήρισε «Υἱοὺς τοῦ Θεοῦ», παρέχοντας καὶ μιὰ συνταγὴ προσωπικῆς δικαίωσης καὶ σωτηρίας γιὰ ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος θὰ κάνει τρόπο ζωῆς τὴν εἰρήνην τοῦ Θεοῦ καὶ θὰ τὴ μεταδίδει καὶ στοὺς ἄλλους.

Ἡ ἔλλειψη εἰρήνης ἀπὸ τὸ σύγχρονο κόσμο ὀφείλεται, κυρίως, σὲ τρεῖς λόγους καὶ παράγοντες:

- Ὁ πρῶτος λόγος εἶναι ἡ ἀπομάκρυνση τῆς ἐκκοσμικευμένης ἐποχῆς μας ἀπὸ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἄνθρωπος ἀδυνατεῖ νὰ εἰρηνεύσει μακριὰ ἀπὸ τὸ Χριστό, γιὰτὶ Ἐκεῖνος «ἐστὶ ἡ εἰρήνη ἡμῶν». Σημειώνει μάλιστα ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὅτι ἡ εἰρήνη ἀποτελεῖ καρπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ καρποφορεῖ ὅταν βασιλεῦει στὸν κόσμο τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ γιὰ νὰ συμβεῖ αὐτὸ πρέπει ὁ κόσμος νὰ θελήσει νὰ γνωρίσει τὸν ἀληθινὸ Θεὸ καὶ νὰ ἀποκτήσει τὴν ἀρετὴ.

- Ὁ δεῦτερος παράγοντας εἶναι ἡ εἰρηνικὴ συνύπαρξη καὶ σχέση μετὰ τὸ διπλανό μας, μετὰ τὸν ἀνθρώπο μας. Καὶ γιὰ νὰ συμβεῖ αὐτὸ «οὐσιαστικὴ προϋπόθεση εἶναι νὰ συνειδητοποιεῖ ὁ κάθε ἄνθρωπος τὰ λάθη του», ὅπως σημειώνει σοφὰ ὁ Ἅγιος Σιλουανὸς ὁ Ἀθωνίτης.

Νὰ ὑποχωρεῖ ὁ ἐγωϊσμὸς καὶ ἡ πάγια τάση τοῦ ἀνθρώπου νὰ ἄρχει, νὰ ἐξουσιάζει καὶ νὰ κυριαρχεῖ πάνω στοὺς ἄλλους. Μπορεῖ στὶς μέρες μας νὰ μὴ γίνονται πόλεμοι, ἀλλὰ ἡ εἰρήνη εἶναι πάντα πληγωμένη, γιὰτὶ οἱ ἄνθρωποι χρησιμοποιοῦν κάθε θεμιτὸ ἢ ἀθέμιτο μέσο

γιὰ νὰ κυριαρχήσουν καὶ νὰ ἐπικρατήσουν, με ἀποτέλεσμα τὶς παρατηρούμενες κοινωνικὲς ἀνισότητες καὶ ἀδικίες.

- Ὁ τρίτος παράγοντας εἶναι ἡ προσωπικὴ εἰρήνη, γιὰτὶ αὐτὴ δὲν εἶναι μιὰ ἐξωτερικὴ κατάσταση, ἀλλὰ προπάντων ὑπόθεση ἐσωτερικῆ καὶ καρδιακῆ. Καὶ γιὰ νὰ ἐπιτευχθεῖ αὐτὸ πρέπει νὰ ἀποβάλλεται τὸ μίσος καὶ ὁ θυμὸς, ἡ κατάκριση, οἱ ἐφάμαρτες τάσεις καὶ νὰ ὑπερνικοῦνται τὰ πάθη διὰ τῆς προσευχῆς καὶ τῆς μετανοίας.

Ἡ εὐχή τοῦ Κυρίου «πορεύου εἰς εἰρήνην» πρέπει νὰ συνοδεύει τὴ ζωὴ καὶ τὰ ἔργα μας, νὰ χαρακτηρίζει τὴν προσωπικὴ μας κατάσταση καὶ τὶς σχέσεις μας μετὰ τοὺς συναθρώπους μας. Μόνο τότε θὰ μπορέσουμε νὰ ἐπιτύχουμε τὴν ἀπόλυτη ἔνωση καὶ εἰρήνευση μετὰ τὸν Κύριο καὶ Δημιουργό μας. ΑΜΗΝ!

Τὰ ἐφ' ἅπαξ τῶν Κληρικῶν (σὲ συνεργασία μὲ τὸ Τ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε.)

Όνοματεπώνυμο: Δ.Κ. Κατηγορία: Γ Συντάξιμα ἔτη: 39-7-26 Ποσὸ ἐφάπαξ: 40.719,07	A.M.H.: 18656 Μισθ. Κλιμάκιο: 11	Όνοματεπώνυμο: Π.Σ. Κατηγορία: Δ Συντάξιμα ἔτη: 32-326 Ποσὸ ἐφάπαξ: 32.870,78	A.M.H.: 21250 Μισθ. Κλιμάκιο: 20
Όνοματεπώνυμο: Π.Θ. Κατηγορία: Δ Συντάξιμα ἔτη: 23-2-0 Ποσὸ ἐφάπαξ: 23.946,02	A.M.H.: 23103 Μισθ. Κλιμάκιο: 19	Όνοματεπώνυμο: Ι.Μ. Κατηγορία: Α Συντάξιμα ἔτη: 44-9-4 Ποσὸ ἐφάπαξ: 45.121,44	A.M.H.: 16345 Μισθ. Κλιμάκιο: 1
Όνοματεπώνυμο: Ε.Γ. Κατηγορία: Δ Συντάξιμα ἔτη: 24-3-0 Ποσὸ ἐφάπαξ: 25.032,19	A.M.H.: 22821 Μισθ. Κλιμάκιο: 19	Όνοματεπώνυμο: Ι.Κ. Κατηγορία: Α Συντάξιμα ἔτη: 35-2-10 Ποσὸ ἐφάπαξ: 45.185,16	A.M.H.: 18670 Μισθ. Κλιμάκιο: 1
Όνοματεπώνυμο: Η-Χ. Κ. Κατηγορία: Α Συντάξιμα ἔτη: 46-10-1 Ποσὸ ἐφάπαξ: 44.644,34	A.M.H.: 19217 Μισθ. Κλιμάκιο: 1	Όνοματεπώνυμο: Γ.Θ. Κατηγορία: Δ Συντάξιμα ἔτη: 23-3-7 Ποσὸ ἐφάπαξ: 23.310,28	A.M.H.: 23133 Μισθ. Κλιμάκιο: 19
Όνοματεπώνυμο: Α.Ν. Κατηγορία: Β Συντάξιμα ἔτη: 35-3-24 Ποσὸ ἐφάπαξ: 44.528,26	A.M.H.: 18573 Μισθ. Κλιμάκιο: 4	Όνοματεπώνυμο: Χ.Γ. Κατηγορία: Β Συντάξιμα ἔτη: 40-5-11 Ποσὸ ἐφάπαξ: 44.527,91	A.M.H.: 17780 Μισθ. Κλιμάκιο: 4
Όνοματεπώνυμο: Φ.Ν. Κατηγορία: Δ Συντάξιμα ἔτη: 17-5-2 Ποσὸ ἐφάπαξ: 14.254,68	A.M.H.: 25071 Μισθ. Κλιμάκιο: 27	Όνοματεπώνυμο: Γ.Α. Κατηγορία: Β Συντάξιμα ἔτη: 40-7-16 Ποσὸ ἐφάπαξ: 44.649,85	A.M.H.: 17762 Μισθ. Κλιμάκιο: 4
Όνοματεπώνυμο: Ν.Π. Κατηγορία: Δ Συντάξιμα ἔτη: 25-10-0 Ποσὸ ἐφάπαξ: 23.202,65	A.M.H.: 21906 Μισθ. Κλιμάκιο: 23	Όνοματεπώνυμο: Χ.Π. Κατηγορία: Α Συντάξιμα ἔτη: 30-9-15 Ποσὸ ἐφάπαξ: 40.423,77	A.M.H.: 20398 Μισθ. Κλιμάκιο: 3
Όνοματεπώνυμο: Α.Μ. Κατηγορία: Δ Συντάξιμα ἔτη: 28-4-23 Ποσὸ ἐφάπαξ: 27.460,19	A.M.H.: 20788 Μισθ. Κλιμάκιο: 22	Όνοματεπώνυμο: Χ.Κ. Κατηγορία: Δ Συντάξιμα ἔτη: 32-7-0 Ποσὸ ἐφάπαξ: 33.134,71	A.M.H.: 19367 Μισθ. Κλιμάκιο: 20
Όνοματεπώνυμο: Ν.Μ. Κατηγορία: Β Συντάξιμα ἔτη: 44-11-0 Ποσὸ ἐφάπαξ: 44.649,85	A.M.H.: 16353 Μισθ. Κλιμάκιο: 4	Όνοματεπώνυμο: Τ.Μ. Κατηγορία: Δ Συντάξιμα ἔτη: 31-6-0 Ποσὸ ἐφάπαξ: 31.886,10	A.M.H.: 20057 Μισθ. Κλιμάκιο: 20
Όνοματεπώνυμο: Γ.Π. Κατηγορία: Β Συντάξιμα ἔτη: 44-8-9 Ποσὸ ἐφάπαξ: 44.649,85	A.M.H.: 16403 Μισθ. Κλιμάκιο: 4	Όνοματεπώνυμο: Ε.Α. Κατηγορία: Α Συντάξιμα ἔτη: 27-0-12 Ποσὸ ἐφάπαξ: 36.548,10	A.M.H.: 20028 Μισθ. Κλιμάκιο: 4
Όνοματεπώνυμο: Δ.Θ. Κατηγορία: Γ Συντάξιμα ἔτη: 37-8-1 Ποσὸ ἐφάπαξ: 17.820,21	A.M.H.: 25274 Μισθ. Κλιμάκιο: 15	Όνοματεπώνυμο: Ε.Π. Κατηγορία: Β Συντάξιμα ἔτη: 30-3-29 Ποσὸ ἐφάπαξ: 36.775,93	A.M.H.: 20693 Μισθ. Κλιμάκιο: 11

ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΝ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Τὰ ἐγκαίνια τοῦ «Ἐπιούσιου Ἄρτου»

Πραγματοποιήθηκαν τὸ ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς 14 Σεπτεμβρίου ἀπὸ τὸν Σεβασμώτατο Μητροπολίτη Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποιτιῶν Νήσων κ. Νεκτάριο στὸν Ἱερό Ναὸ Ἱ. Θεοτόκου Μαινδρακίνας τὰ ἐπίσημα Ἐγκαίνια τοῦ 1ου Συσσιτίου ἀπὸρων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μὲ τὴν ὀνομασία «ὁ Ἐπιούσιος Ἄρτος», παρουσίᾳ τοῦ Νομάρχου Κερκύρας κ. Γ. Μαχειμάρη, τοῦ προέδρου τῆς ΤΕΔΚ κ. Β. Κατσαροῦ, ἐκπροσώπου τοῦ Δημάρχου Κερκυραίων καὶ ἐκπροσώπων τῶν στρατιωτικῶν ἀρχῶν τοῦ Νησιοῦ.

Ἡ ἐκδήλωση τῶν ἐγκαίνιων ξεκίνησε μὲ Ἁγιασμό πού τέλεσε ὁ Σεβασμώτατος, ὁ ὁποῖος στή συνέχεια μίλησε γιὰ τὸ ὄραμα τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας, νὰ μὴ μείνει κανεὶς ἄνθρωπος στὴν Κέρκυρα πού νὰ στερεῖται τὴν καθημερινή του τροφή. Ὁ Σεβασμώτατος ἀνακοίνωσε τὴν ἴδρυση κέντρων δωρεὰν σίτισης τόσο σὲ ἄλλα σημεῖα τῆς Πόλεως, ὅσο καὶ σὲ κομβικὰ σημεῖα τῆς ὑπαίθρου, ἐνῶ δὲν παρέλειψε νὰ συγχαρεῖ τὸν ἐφημέριο τοῦ Ἱ. Ν. Ἁγ. Ἐλευθερίου, πρωτ. Δημήτριο Κοσκινᾶ, μὲ τὴν εὐθύνη τοῦ ὁποῖου λειτουργεῖ τὸ Συσσίτιο, ἀλλὰ καὶ τῶν συνεργατῶν του, γιὰ τὴν μὲ ἀφοσίωση καὶ ἀγάπη διακονία τους στὸν τόσο σημαντικὸ τομέα τῆς φιλανθρωπίας.

Στὶς ὁμιλίες τους, τόσο ὁ Νομάρχης, ὅσο καὶ οἱ λοιποὶ ἐκπρόσωποι τῶν Ἀρχῶν, ἀλλὰ καὶ στὸ γραπτὸ μήνυμα πού ἀπέστειλε ὁ Βουλευτὴς κ. Σπ. Σπύρου, ἐπαίνεσαν τὴν πρωτοβουλία τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας καὶ ἐξέφρασαν τὴν πλήρη συμπαράστασή τους στὴν προσπάθειά της γιὰ τὴν ἀνακούφιση τοῦ ἀνθρώπινου πόνου.

Τὴν ἐκδήλωση πλαισίωσε μὲ μουσικὸ πρόγραμμα ἢ χορωδία τοῦ Ἁγ. Προκοπίου, ἐνῶ στή

συνέχεια ἀκολούθησε μικρὴ δεξίωση καὶ ξενάγηση στὸ χῶρο παρασκευῆς καὶ διανομῆς τοῦ φαγητοῦ.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΧΑΛΚΙΔΟΣ

Λειτουργία Κατασκηνώσεων

Μὲ ιδιαίτερη ἐπιτυχία, λειτούργησαν καὶ φέτος τὸ καλοκαίρι οἱ Κατασκηνώσεις τῆς Ἱερᾶς

Μητροπόλεως Χαλκίδος. Στὶς τέσσερις κατασκηνωτικές περιόδους, πού ἔλαβαν χώρα τὸν Ἰούλιο καὶ τὸν Αὐγουστο, συμμετείχαν ἐντελῶς δωρεὰν 600 παιδιὰ ἀπὸ ὀλόκληρη τὴ Μητροπολιτικὴ μας περιφέρεια, τὴ Χαλκίδα, τὴν Κεντρικὴ καὶ Βόρεια Εὐβοία, ἀλλὰ καὶ

τὰ νησιὰ τῶν Βορείων Σποράδων.

Τὶς ἡμέρες αὐτές, τὰ παιδιὰ εἶχαν τὴν εὐκαιρία νὰ γευθοῦν τὴν ἀγάπη καὶ τὴ στοργή τῆς Τοπικῆς μας Ἐκκλησίας, ὅπως αὐτὴ ἐκφράστηκε ἀπὸ τὰ στελέχη τῶν Κατασκηνώσεων, καὶ κυρίως ἀπὸ τὸ Σεβασμώτατο Μητροπολίτη μας, ὁ ὁποῖος πολλές φορές βρέθηκε μαζί μὲ τὰ παιδιὰ, διαλέχθηκε μαζί τους, παρακολούθησε τὶς ἐορταστικὲς ἐκδηλώσεις τους, ἀλλὰ συμμετεῖχε καὶ ὁ ἴδιος σὲ κάποιες ἀπὸ τὶς δραστηριότητές τους.

Τὰ παιδιὰ, τὶς ἡμέρες αὐτές εἶχαν τὴ δυνατότητα νὰ γνωρίσουν ἀπὸ κοντὰ τὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, μέσῳ τῶν πολλῶν λατρευτικῶν εὐκαιριῶν, τῆς συμμετοχῆς στὸ Μυστήριό τῆς Ἐξομολογήσεως, τῆς ἀγιογραφικῆς μελέτης, τῶν ἐπισκέψεων στὰ Μοναστήρια τῆς περιοχῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς κολύμβησης στὰ καταγάλανα νερά τοῦ Εὐβοϊκοῦ, τῶν ἀθλοπαιδιῶν, τῶν ὁμαδικῶν παιχνιδιῶν, τῆς μουσικῆς, τοῦ χοροῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἔντονου «κοινοτικοῦ» πνεύματος, τὸ ὁποῖο χαρακτηρίζει τὴν κατασκηνωτικὴ ζωὴ.

Άπο τήν ύποδοχή τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου στὴν Ἱερὰ Μονὴ Σουπράσλ τῆς πόλεως Μπιαλιστόκ (Πολωνία, 19/8/2003).

Στιγμιότυπο ἀπὸ τὴν λιτάνευση τῆς θαυματουργοῦ εἰκόνας τῆς Παναγίας τῆς Τήνου μετὴν συμμετοχὴ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου καὶ πολλῶν Μητροπολιτῶν.

Στιγμιότυπο ἀπὸ τὰ ἐγκαίνια τῆς νέας αἴθουσας τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Δημητρίου Λιβαδιάς, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σιδηροκάστρου στὶς 13 Ἰουλίου. Διακρίνεται ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σιδηροκάστρου κ. Μακάριος, οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ἐπίτροποι τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

Άπο τὴν ἐπίσκεψη τοῦ Μακαριωτάτου στοὺς σεισμόπληκτους τῆς Λευκάδος. Τὸν συνοδεοῦν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Λευκάδος καὶ Ἰθάκης κ. Νικηφόρος καὶ ὁ Ὑφυπ. Ἐσωτερικῶν κ. Α. Παπαδήμας.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΚΛΑΔΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.
Ι. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑ - GREECE
ΤΗΛ. 210-7272253, FAX.: 210-7272251
ISSN 1105-7203

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Αριθ. Συλλογής
222002000000000066

